

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto X.

V Ljubljani, 25. avgusta 1938.

Štev. 34.

Sreča je nemara psevdonom
Boga, kadar se noče izdati.

ANATOLE FRANCE,
francoski romanopisec
1844—1924)

Danes:

Mož, ki je izgubil svetovno vojno,

in

mož, ki jo je dobil

(Gl. str. 4)

Histerični Vek

Neki učen Američan je zapisal, da je na svetu čedalje manj normalnih ljudi. Izračunal je celo, kdaj bo približno napočil čas, ko bo razmerje med duševno zdravimi in bolnimi ljudmi nekako obratno enako sedanjemu. Po njegovem nam ne bo treba na to čakati niti sto let. Takrat napočijo norcem zlati vek: nič več ne bodo ležali v prisilnih jopičih za zmreženimi okni in prežali na priloznost, kdaj bi se izmuznili svojim paznikom iz rok, temveč bo zadeva ravno narobe: norci postanejo pazniki, pazniki pa norci. In da jim bo lepše minil čas za zmreženimi okni, se jim bodo pridružili še zdravniki in drugi dotedanji pametnjaki, s politiki in državniki na čelu. In menda bo tudi najbolj prav tako: še zmerom, kar pomni zgodovina, je večina vladala nad manjšino, v diktaturah prav tako kakor v demokracijah, le malce drugače.

Učeni Američan prav prerokuje: današnje človeštvo res plove z razpetimi jadrji v zlati vek norcev. Za to spoznanje ti ni treba biti psihiater; celo brez zdravniške diplome lahko zapišeš to diagnozo. Treba je samo, da z odprtimi očmi in ušesi opazuješ dogajanje okoli sebe, da bereš časopise in da razumeš, kar bereš, in česar ne bereš.

Takšno opazovanje pa ni tako lahko. Na svetu ni nič absolutnega, vse je relativno. To kar se nam danes zdi dobro, je v primeri z nekdanjim dobrom nemara slabo; in narobe. Pravo opazovanje in spoznanje je zato možno le ob primerjanju.

Nekoč je bilo dovolj, da je v napeti atmosferi počil strel — mesec dni nato se je svet zviljal v krčih najstrašnejše vojne, kar jih je kdaj doživelo človeštvo. Danes se hvala Bogu to ne zgodi več. Ali se je mar človek poboljšal? Na žalost ne; le razmere so se poslabšale. Izgubili smo merilo za merjenje napetosti duhov. Pred 24 leti je nastala vojna le zato, ker je bil trenutek, ko so počili usodni streli, tako napet, da se je v zraku nakupičena elektrika morala kako sprostiti. Danes takšnih napetih trenutkov ni; danes ta dan je ves čas, ki ga preživljamo, skoraj enakomerno napet. Resda je današnja napetost skoraj še huja kakor leta 1914., toda za sprostitev elektrike to hvala Bogu še ne zadošča; kakor ne zadošča še tolikšna množina vodé za pogon turbin, če nima dovolj visokega padeča.

To kar je bilo leta 1914. slabo, je danes dobro, in kar je bilo takrat dobro, je danes slabo. Pred 24 leti se je iz trenutne napetosti rodilo kraveno klanje; danes se od stalne napetosti »samo« živci obrabljajo. Vse tako napetosti; samo da na napetost pravi tako nevarno držo v pogin, kakor so razmere leta 1914. pripeljale v katastrofo. Morda bo ta pogin nekruv, pogin bo kljub temu; pripeljal bo človeštvo čez histerijo v zlati vek norcev.

(Sicer pa, mimogrede: tako strašno se bojimo vojne, da jo tajimo še tam, kjer je neustojljiva. Ali ne divja v eni izmed nekoč najkulturnejših evropskih držav že dobri dve leti državljanska vojna — tako brutalno uničevalna vojna, da bi se celo komaj pozabljen svetovna vojna kaj iz nje naučila? A ker nismo sami pri njej prizadeti, bi jo najrajši utajili; na zunanje jo vzamemo le toliko, kolikor nam prav pride kot enolik, kolikor niški pomenek in kot dobro došla sode za odlaganje globokomnih misli o notranji in zunanji politiki.)

Nekoč je bil veleizdajalec, kadar je šel čez mejo k tistim, ki so — upravičeno ali neupravičeno — veljali za sovražnike države. Danes proglašajo takšne ljudi za patriote in nihče se ne zgraža nad njihovim početjem, vsaj preveč na glas ne. Nekoč so zarotniki skrivaj kovali naklepe, kako bodo škodovali državi, ki jim je bila od pamtveka mačeha; takšne zarotnike so potem obešali. Danes nezadovoljni politiki javno na shodih zahtevajo odcepitev od države in noben orožnik jim zato ne skrivi lasu.

Takšna je danes Evropa. Kdaj je bilo prav, takrat ali danes? Kdaj je bilo človeštvo boljše? Kdaj se nam bodo odprle oči, da je bilo slabo takrat in da danes ni dobro? Kdaj bomo spregledali, da se od dne do dne bolj pogrezamo v prepad histerije, da nevarno drvim v živčni pogin?

Observer

RAZGLED PO SVETU

Madžari v ospredju

Pomen blejskih sklepov. — Vzroki Horthyjevega potovanja v Nemčijo

V Ljubljani 24. avgusta.

Med vsemi državami, ki so bile leta 1918. na strani premagancev, je nedvomno največ izgubila Madžarska. Nemcem so zavezniki vzeli samo Alzacijo-Loreno in del Vzhodne Prusije ter malenkostne predele ob belgijski in danski meji — vse na podlagi narodnostnega načela. Avstrija je sicer res razpadla na nasledstvene države, toda saintgermainski mir in poznejši plebisciti so njeno narodnostno ozemlje pustili skoraj nedotaknjeno, izvemši Južno Tirolsko, ki jo je dobila Italija. Madžari so izgubili skoraj 1/4 svojega nekdanjega zgodovinskega ozemlja; ta izguba se resda zreducira na mnogo manjši obseg, če pomislimo, da so bile pred letom 1914. pod Stefanovo krono vsa Hrvatska s Slavonijo, vsa Slovaška in Erdeljska — torej dežele, ki so bile narodno vse prej ko madžarske; kljub temu je dejanska izguba strnjjenih madžarskih predelov, ki jih je trianoska mirovna pogodba prisodila češko-slovaški, Rumuniji in Jugoslaviji, delno tudi Poljski in Avstriji, še zmerom precejšna, tako v absolutnem kakor v relativnem merilu. Današnja okrnjena Madžarska šteje približno 8 1/2 milijona prebivalcev, med njimi 90% Madžarov, 7% Nemcev, 2% Slovakov in ca. 80.000 Hrvatov, Srbov in Rumunov. Češko-slovaški republiki je morala Madžarska prepustiti (po peštanskih podatkih) 1 milijon svojih rojakov, Rumuniji 1/2 milijona in Jugoslaviji 1/2 milijona, skupaj torej 3 milijone ljudi.

Z madžarskega stališča je tedaj razumljivo, da se peštanska vlada vsa ta poljovna leta ni mogla spriznati z mislijo, da se pobota s svojimi sosedami in tako prizna upravičenost določil mirovnih pogodb. Madžarsko zagrenjenost bomo še mnogo laže razumeli, če se vživimo v vlogo, ki jo je nekoč igrala samostojna Ogrska v avstroogrski monarhiji. Madžari so ponosen, vase zaljubljen narod, ki je zviška gledal na svoje narodnostne manjšine; znan je njihov oholi rek: Extra Hungariam non est vita, et si est vita, non est ita (Zunaj Madžarske ni življenja, in če je življenje, to ni pravo življenje).

Toda samo od ponosa in spominov nihče ne živi. Tako so morali tudi ponosni Madžari začeti misliti na to, kako bodo svoja zunanjepolitična stremjenja spravili v sklad z realnimi življenjskimi zahtevami. Pred anšlusom je to še nekako šlo; v zavezništvu z Avstrijo in Italijo se jim ni bilo treba bati, da bi njihov revizionizem zadržala mrzla realnost življenja. Po anšlusu se je pa položaj temeljito spremenil: brutalna resničnost je kar čez

noč potisnila lepe sanje o bližnji izpolnitvi madžarskih nacionalnih želja daleč v ozadje. Resda je misel na revanšo proti CSR dobila nove hrane; toda noben realen madžarski politik si obenem ni mogel prikrivati spoznanja, da je sosesčina mogočne dinamične dr-

Kraljevski namestnik admiral Horthy

žave za majhen narod vse bolj kočljiva kakor mejaštvo z državico lastne velikosti.

S tem spoznanjem se je začel preobrat madžarske zunanje politike. Treba si je zavarovati hrbet in prsi obenem; treba je urediti razmerje i z Malo antanto — ali vsaj (in to bi bilo Pešti vsekako ljubše) z vsako njeno članico posebej, v prvi vrsti z Jugoslavijo in morda tudi z Rumunijo — i z Veliko Nemčijo. V to smer gre dejansko peštanska politika zadnjih dni. Dogodki na Bledu to potrjujejo. Še vidnejše potrdilo nove madžarske politike je pa pravkaršnji obisk ogrskega kraljevskega namestnika admirala Horthyja v Nemčiji.

Pertinax piše v pariški reviji »Europe Nouvelle«, da so trije vzroki napotili admirala Horthyja v Nemčijo. Prvi vzrok je protizidovskega značaja. V nekdanji Avstro-Ogrski, ko so Madžari gospodovali nad slovanskimi manjšinami in ukazovali na Slova-

škem, na Hrvatskem, v Slavoniji in v Transilvaniji, se madžarska mladina ni dosti menila za svobodne poklice; dobro vedo, da so zanje rezervirane ugledne službe v državni službi, so mladi madžarski intelektualci prepustili te poklice Židom. Zdaj, ko je zaradi okrnitve dežel svetostefanske krone na razpolago mnogo manj služb v državni upravi in je mladim Madžarom šla blesteča kariera po vodi, jim seveda ne kaže drugega, kakor da se odločijo za nekdanj prežirani odvetniški in zdravniški poklic. Tu jim pa zidje zastavljajo pot: zatorej proč z njimi!

V drugi vrsti je Madžarom pred očmi možnost razkosanja CSR. Izkušnja je prevelika, da ne bi človek mislil nanjo. Slovaška, tako dolga leta sestavni del svetostefanske krone, bi se utegnila izmuzniti svojim sedanjim gospodarjem iz rok: priložnost bi bila prelepa, da bi jo kazalo zamuditi.

Tretji moment je siromaštvo madžarskega kmeta. Na Ogrskem pride samo 62 kmetov na 1 km² (v Italiji 90, na Poljskem 91) in kmetstvo prebivalstvo se tu ne množi tako hitro kakor v omenjenih dveh državah. Toda tretjina madžarske zemlje je last veleposestnikov; mišerija ogrskega kmeta je tolikšna, da ji najbrže ni primere v Srednji Evropi in Vzhodni Evropi, morda niti v Južni Evropi ne; življenjski standard madžarskega poljedelca je več ko šestkrat nižji od standarda njegovega francoskega, angleškega, danskega in holandskega tovariša. Lahko si predstavljamo, kolikšen vpliv more imeti v takšnih razmerah narodno-socialistična propaganda o socialnem izenačenju ljudstva.

Tako si razlaga Pertinax nemško orientacijo madžarske politike. Njegova izvajanja naših ne pobijajo; narobe, oboja se dopolnjujejo.

Nauk Čangkufenga

Politično-vojaški urednik »Europe Nouvelle«, Bernard Valéry, priobčuje v uglednem pariškem tedniku daljši članek pod gornjim naslovom. Svoja izvajanja zgoščuje v tele ugotovitve:

Rusko-japonski spopad za Čangkufeng, ki je imel pokazati moč obeh nasprotnikov, nam ni prinesel nobenega senzacionalnega ali nepričakovanega nauka. I Rusi i Japonci kažejo zadovoljstvo, toda zadoščenje je po našem neizmerno bolj upravičeno v Moskvi kakor v Tokiju. Kajti čeprav bi japonsko zadržanje utegnilo na zunaj pomeniti, da so Japonci pripravljeni boriti se tudi na dve fronti, in čeprav se jim je najbrže posrečilo svoje ljudstvo prepričati o tem, je neizpodbitno,

da jih možnost vojne z Rusijo navdaja z grozo.

In Rusija? Njej se je ne samo posrečilo podpreti Čangkajška, temveč je tudi dokazala, da je kljub pogubonosni »čistilni akciji« v svoji armadi slej ko prej zelo resen sovražnik, ki si zna i na bojnem polju i v diplomatskih pogajanjih priboriti spoštovanje. In to so najvažnejši nauki incidenta pri Čangkufengu.

Utrinki

MOŽ S ČRNO KRINKO

Dogodki na Daljnem vzhodu so življenjepisce maršala Blücherja navdahnili z bujno domišljijo. Skoraj ne mine dan, da ne bi brali v tem ali onem časopisu kakšne nove verzije o bajni karieri skrivnostnega sovjetskega vojskovodje. Vsaka verzija si kajpak lasti izključno verodostojnost, in ker po možnosti druga drugo pobija, zmedeni bralec na koncu ne ve, komu bi verjel.

Zaradi popolnosti naj še mi postrežemo z novo varianto, prepuščajoč cenj, bralecem, naj ji verjamejo ali ne. Povzemamo jo iz pariškega tednika »Europe Nouvelle«:

V splošnem so si vsi Blücherjevi življenjepisci edini, da je bil maršal njega dni preprost delavec, ki ga je šele revolucija postavila v ospredje. Toda veliko vprašanje je, ali to drži. Njegovi prvi vojaški nastopi kažejo, da je imel mož tako presenetljivo taktično in strateško znanje, da bi ga človek težko pričakoval pri siromašnem samarskem kovinarju. In kako naj si razložimo, zakaj je bodoči maršal imel v državljanski vojni vselej črno krinko na obrazu, kadar koli je prišel v bližino tujih ujetnikov? Naj se zdi ta okoliščina še tako romantična in dišeča po pustolovskih romanih, resnična je vendarle; tudi več čsl. legionarjev jo je potrdilo.

Najverjetnejše so torej verzije, ki slikajo maršala Blücherja kot častnika, ki je leta 1917. dezertiral iz armad centralnih držav. Težkoča je le v tem, kako naj izmed toliko pogrešanih avstrijskih in nemških častnikov najdemo pravega, tistega, iz katerega naj bi se bil prelevil poznejši maršal. Nekateri mislijo, da je bil sedanji vrhovni poveljnik rdečih armad na Daljnem vzhodu nekoč adjutant polkovnika Bauerja, šefa nemškega vohunstva v Rusiji; drugi trde, da ni Blücher nihče drugi ko major Titz, eden izmed najposobnejših članov avstrijskega generalnega štaba.

A vse to so zgolj domneve. Edino kar drži, končuje »Europe Nouvelle«, je to, da najskrivnostnejši vojak sovjetske armade ni tisti, ki pravi, da je.

PAPEŽEVA IZJAVA

»Na svetu je dovolj prostora za zmeren in mil nacionalizem. Varujte se pa pretiranega nacionalizma; takšen nacionalizem je pravo prekletstvo. Zdi se, da nam nesrečni dogodki vsepovsod dajejo pravico govoriti o pravem prekletstvu, kajti to prekletstvo ustvarja razkole, prepire in skoraj celo vojno...«

Iz papeževega nedeljskega nagovora na mlade misijonarje.

SCHUSCHNIGG — SLOVENEK

V zagrebškem »Jutarnjem listu« beremo:

Praga, 20. avgusta. Župni urad v Kamniku na Gorenjskem je dobil prošnjo bivšega avstrijskega kanclerja Kurta v. Schuschnigga, naj mu pošlje krstna lista njegovega deda in pradedu. Najbrže mora dr. Schuschnigg dokazati svoje arijsko poreklo. Njegova družina izvira iz Lukovice v kamniškem okraju. Tam se je bivšemu avstrijskemu kanclerju rodil njegov praded; bil je Slovenec in se je pisal Sušnik.

KITAJSKA JE NEPREMAGLJIVA

Nemški major Lindemann, še nedavno Čangkajškov vojni svetovalec (pred nekaj tedni ga je Hitler skupaj z generalom Falkenhausom in drugimi nemškimi vojaškimi inštruktorji odpoklical s Kitajskega) je te dni na poti domov izjavil Reuterjevemu dopisniku v Colombo (na otoku Ceylonu), da je japonska invazija na Kitajsko podobna Napoleonovemu pohodu na Moskvo in da bo doživela tudi podobno neslaven konec. Dalje je major napovedal strahotno revolucijo na Japonskem, če se Japoncem ne posreči, izvojevati odločilno zmago v prihodnjih 18 mesecih.

Ali je pismo prijetne vsebine?

To zvemo šele potem, ko pismo odpremo! Tudi v zrna žitne kave ne vidimo in ne vemo, kaj je v njih; navadno žgana škrobovina ali dragoceni pražen slad... Pri Kneippu nam tega seveda ni treba pogledati. Pri njej je gotovo v vsakem zrnju praženo sladno jedro, ki daje kavi iz Kneippove visoko redilno moč, prijeten, zrnati kavi podoben okus in polno aroma.

Kneippova
SLADNA KAVA

Ali bo res takoj za pasjimi dnevi nastopila že jesen? Vse tako kaže. Kar kmalu se bomo morali sprijazniti s hladnimi, jesenskimi, deževnimi dnevi. A vi bi se še radi kopali in sončili, kajne? Toda dež, ta prešmentani dež bo ohladil vodo in tudi zrak ne bo več primeren za sončenje. To naj pa vas ne žalosti. Saj ste letos užili vsaj kolikor toliko sonca in ste že utrjeni za jesenski in zimski mraz. Topleje se bomo morali oblačiti, namesto kopanja bomo pa hodili na sprehode. Tudi jesen je lepa. Ali nič ne obžalujte, ko se sprehajate po gozdovih, ko vam listje leti na glavo in ko gledate prelivajoče se barve gozdov? Ali ni prijetno tudi doma, kadar lije dež? Sedite v sobi v prijetni družbi in kramljajte ali pa berete kakšno knjigo. Tudi dež je potreben; včasih kar pomirljivo vpliva na človeka s svojim kapljanjem na okna, na strehe in dežnike.

Z jesenjo se vrne človeka volja do dela. Študenti se bodo pripravljali za skušnje, gimnazijci bodo spet hodili vsako jutro v šolo. Za matere se bo začel spet čas najhujših skrbi in odgovornosti.

Kronistka

Politični teden

Nj. kr. Vis. kraljeviča Andreja so prejšnji teden operirali v ljubljanskem Leonišču zaradi vnetja slepiča. Operacija se je posrečila. V Leonišču so kraljeviča obiskali Nj. Vel. kraljica Marija, Nj. Vel. kralj Peter II. in Nj. Vis. kraljevič Tomislav. — Na Bledu so se po treh letih zbrali te dni zunanji ministri Češkoslovaške, Romunije in Jugoslavije na redno letošnje zasedanje stalnega sveta Male antante. Sestanku Male antante prispevajo zaradi spremenjenega položaja v Evropi izreden pomen. Glavno vprašanje blejskih razgovorov je Madžarska. — Ministrski predsednik dr. Stojadinović je sprejel na Bledu italijanskega poslanika Maria Indellija, nemškega poslanika Viktorja von Heerena in francoskega poslanika Brugera. — 17. obletnico smrti kralja Petra Osvoboditelja so prejšnji teden proslavili na Oplenju s svečano mašo zadušnico. — Bogoljub Kujundžić, minister za gozdove in rudnike, se je vrnil iz tujine. — Senator Djura Paunković, drugi podpredsednik sokolskega saveza, je na Dunaju umrl. Njegovo truplo so prepeljali v Beograd in ga tam pokopali. — Prosvetni minister je dovolil nemškemu zasebnemu učiteljsku v Novem Vrbsu, da s prihodnjim šolskim letom sprejme v svoj prvi letnik 35 gojencev. — XVIII. glavna skupščina JUU se je pričela v nedeljo v Zagrebu. Zborovanja se udeležuje okrog 3.000 učiteljev in učiteljic; vseh članov ima združenje 18.000. — Predsednik narodne skupščine Stevan Čirić je te dni odpotoval s parlamentarno delegacijo v Haag na sestanek mednarodne medparlamentarne zveze. — V Crikvenici se je te dni sestal nemško-jugoslovanski odbor za les. — Češkoslovaška delegacija je te dni prišla v Beograd, da se pogodi s PRIZADOM zastran nakupa 10.000 vagonov pšenice, ki jo mora CSR po pogodbi kupiti v Jugoslaviji. — Dr. Maček se je te dni vrnil v Zagreb. V Beogradu se je sestal z voditelji združene opozicije gg. Davidovićem, Joco Jovanovićem in Aco Stanojevićem. — Notranji minister dr. Korošec je te dni obiskal šentivške obrtnike in si hkrati ogledal veliko obrtniško razstavo. O izdelkih se je zelo pohvalno izrazil.

Madžarski regent Horthy je prišel v spremstvu predsednika vlade Imredya in zunanjega ministra Kanye za pet dni na uradni obisk v Nemčijo. Nemci izkazujejo madžarskim gostom velike časti. — Msgr. Andrej Hlinka, predsednik slovaške ljudske stranke in voditelj slovaškega avtonomističnega gibanja je prejšnji teden umrl v Ružomberku na Slovaškem. Na njegovi poslednji poti ga je spremlilo 70.000 ljudi. — V Belgiji v vzhodnih Ardenih se vrše veliki manevri, najpomembnejši, kar jih doslej pozna belgijska vojska. Pri manevrih sodeluje okrog 40.000 mož. — Lord Runciman se je sestal v gradu kneza Hohenloha v Rotenhausu pri Irgovu ob severnoškotski meji z voditeljem švedsko-nemške

Mednarodni pustolovec v Sarajevu

Odpeljal je mlado muslimanko

(v) Sarajevo, avgusta. Sarajevčani imajo novo ugrabiteljsko afero. Ni še dolgo tega, ko je ženin pobegnil nevesti tik pred poroko. Iskali so ga po vsem mestu, a bil je že daleč in pustil je za seboj le pismo, ki je prevarani nevesti v njem sporočil, da ga ne bo nikoli več videla.

Današnja zgodba je nekoliko drugačna. Tu sta pobegnili kar oba. Neki pustolovec, ki je imela z njim mednarodna policija že veliko dela, je odpeljal mlado, lepo šestnajstletno muslimanko. Ni se pa zadovoljil samo z dekletom, temveč je še osleparil hotelirja, ki je pri njem stanoval; lastnika garaže, ki je imel shranjen avtomobil, je pa opeharil za bencin v vrednosti okrog 2.600 din. Mladi pustolovec je zelo eleganten, visok, z monoklom na levem očesu. Imel uglasjen nastop, zato so mu vsi zaupali. Zdal pa, ko je prišlo na dan, kdo je in kaj, so se zvedele o njem še druge zanimive reči.

Neki natakariji, ki so služili na ladji, ki je vozila v Indijo, pripovedujejo, da je nekoč odpeljal iz Indije neko bogato domačinko. Ze sta se peljala z ladjo v Evropo, ko je prišel brezlični nalog, da mora ladja nazaj v Bombay, kjer je oče dobil nazaj svojo hčerko. Elegantni pustolovec je pa krenil v

Evropo, da si poišče novih žrtev. Bil je na letovanju v Budvi, kjer se je seznanil z dvema Beograđankama, in z njunim privolenjem je vzel s seboj mlado muslimanko.

Pustolovec se je predstavil z različnimi imeni in poklici, enkrat je bil nemški tiskovni ataše, drugič trgovec, in podobno. Njegovo pravo ime je baše Wolfgang Gromnitz. Sarajevske mladence so se kmalu ogrele zanj in si skušale pridobiti njegovo naklonjenost. On si je pa izbral lepoticu Vasiljo Džerafić, ki je z njo napravil več izletov v okolico. Naročil ji je, naj si priskrbi policijsko dovoljenje za potovanje. Dekle je res tako storilo, kajpak brez vednosti staršev. Objubil ji je, da se bosta odpeljala v Italijo, Romunijo, Madžarsko, ali kamor bo hotela. Mlado neizkušeno dekle, ki ji je bil elegantni gospod všeč, je lepega dne izginila. Prav takrat so pa tudi v hotelu opazili, da je Gromnitz odšel. Kajpak mu ni prišlo na um, da bi poravnal račun. Ker je živel kakor velik gospod, trpi hotelir precejšnjo škodo. Z Beograđankama vred sta se odpeljala v smeri proti Beogradu.

Prišlo je pa neko pismo na naslov hotela »Evrope«, kjer je Gromnitz stanoval. V pismu sporoča uprava nekega

madžarskega hotela, da je ta človek nevaren pustolovec, ki je zagrešil že nešteto prevar, zato naj ga pridržijo. A Gromnitz je najbrže že čutil pod seboj vroča tla, zato je o pravem času odkuril. Na Madžarskem je pri bencinskih črpalkah vselej zahteval namesto bencina vodo. Ko so mu jo nalili, je stresel vanjo nek prašek in izjavil na začudena vprašanja, da je inženir kemije in da je to njegov izum. Pognal je avto, ki je bil v njem kajpak še bencin, in pokazal, da je mešanica nadomestila za bencin. Lastniki črpalke so ga prosili, naj jim te praške proda. Gromnitz je to z veseljem napravil in jim dobro zaračunal, potlej je pa izginil. Ko so hoteli ponoviti poskus, kajpak voda ni postala bencin, kajti čudeži se nič več ne gode. Tako so mu prišle oblasti na sled.

Najbolj zanimivo je pa to, da menja številke na svojem avtomobilu. Letoviščarji, ki so ga videli v Budvi, trde, da je imel tam drugo številko kakor v Sarajevu.

Zdaj ima sarajevska policija veliko dela, kajti najti mora pobeglo muslimanko. Tako hitro je pa najbrže ne bodo iztaknili, če bo stalno v družbi tega mednarodnega sleparja, ki se zna vselej izmakniti roki pravice.

stranke Konradom Henleinom. Obiskal je tudi ministrskega predsednika dr. Hodža, ki ga je obvestil o imenovanju nemških uradnikov na vodilna mesta na vseh področjih državne uprave v CSR. — Predsednik USA Roosevelt je imel v Kingstonu v Kanadi o priliki svoje promocije za častnega doktorja na tamkajšnjem vseučilišču velevažen govor; dejal je, da bodo Združene države branile Kanado, če bi jo kdo napadel. Ker je Kanada del britanskega imperija, pomeni Rooseveltova izjava obenem obljubo, da bo USA pomagala tudi Veliki Britaniji sami. — Deželni šolski svet na Dunaju je odredil, da se mora s šolskim letom 1938/39. zapreti prvi razred vseh čeških šol na Dunaju.

— V Palestini se je položaj spet poslabšal. Napadi arabskih upornikov terjajo čedalje več žrtev. — Japonci hočejo z vsemi silami zlomiti kitajski odpor ter kljub vsem težavam nadaljujejo svoj pohod na Hankov, tem laže, ker morajo velesile obračati vso svojo pozornost na Evropo samo. — Albanska kraljica Geraldina, ki se je meseca aprila poročila s kraljem Zogom, je v blagoslovljenem stanju. — V Sofijo je prišel poslanec angleške delavske stranke lord Landbury, ki se zavzema za sklicanje balkanske mirovne konference. — Lorda Kingsleya Wooda, angleškega ministra za letalstvo, je nemška vlada povabila na obisk v Nemčijo. — Mussolini je te dni priletel z letalom na otok Pantellerio, ki leži med Sicilijo in Tunisiom, in si ogledal tamkajšnje utrdbe. — V Italiji so iz kaznilnice v Civitavecchiji izpustili Zivka Gortana, Dušana in Vekoslava Ladaveca, ki so jih v okviru znanega Gortanovega procesa obsodili na 30 let ječe. Odsedeli so že 9 let. — V kratkem bo odpotoval v Romunijo posebno francosko uradno odposlanstvo, da v Bukarešti skupno z Romuni prouči celo vrsto važnih gospodarskih vprašanj. — Francosci so na Ebru začeli novo ofenzivo. Republikanci se ogorčeno branijo. Franco bi rad končal vojno še pred zimo. — Velikih nemških manevrov, ki bi morali trajati 12 tednov, bo že 1. septembra konec. Sklep o tem je zbudil v evropskih prestolnicah precejšnjo pozornost.

Film otoka Krka pripravljajo naši rojaki s Krka, ki žive v Ameriki. Zbrali so okrog 20.000 din za vzporeditev filma, ki naj razširi sloves prirodnih lepot naše države in hkrati pomaga ljudem do zaslužka. Za začetek so filmali festival v Baški in druge zanimivosti.

Prva žrtev motornega vlaka, ki vozi na progi Beograd-Sarajevo je postal železničar Ilija Pijević. Motorni vlak je zadel ob voz, ki se je na njem vozilo več železničarjev. Voz je vrglo daleč proč in ubilo Ilijo Pijevića.

Padel je iz prvega nadstropja hotela »Evrope« v Celju 19letni slikarski pomočnik Franc Stiplovec in se nevarno potolkel po vsem životu.

Z drevesa je padla in si zlomila obe roki 13letna železničarjeva hčerka Rozika Kolarjeva iz Tezna pri Mariboru. Prepeljali so jo v bolnišnico.

35letnico svojega delovanja praznuje trgovsko učilišče Christofov zavod v Ljubljani. Zavod je kot prvo učilišče te vrste s slovenskim jezikom ustanovil njegov prvi ravnatelj Josip Christof. Od ustanovitve l. 1903. je zavod obiskovalo več ko 5000 gojencev, ki so zdaj v državnih ali zasebnih službah, veliko je pa tudi uglednih trgovcev in obrtnikov, ki so si svojo izobrazbo pridobili v tem zavodu in se ga s hvaležnostjo spominjajo. Zavod uživa splošen ugled ne le pri nas, temveč po vsej Jugoslaviji. Ob 30letnici se je zavod preselil v lastno šolsko poslopje na Domobranski cesti št. 15, ob 35letnici so ga pa znatno razširili in preuredili. Christofov učni zavod je najbolj obiskana strokovna šola te vrste in je po organizaciji na vodilnem mestu. Najvišje priznanje je pa zavod dosegel s tem, da ga je odobrilo ministrstvo za trgovino in industrijo. Zavodu želimo ob njegovem šestem jubileju še veliko uspehov!

Izkopanje iz rimske dobe so našli na Drenovem pri Krškem, ko so kopali pod hišo posestnika Franca Jordana, da bi naredili klet. Delavci so v nevednosti lonce razbili, denar pa, ki so ga našli, so razdelili otrokom. Potrebno bi bilo, da bi ljudi poučili, da imajo take najdbe veliko vrednost, in obvestili raziskovalce, kajti okolica je polna takšnih najdenin.

Celo vas je uničil požar na Sarplanini. Naselje Kukuljane, ki je štelo 60 hiš, last revnih planšarjev in živinorejcev, je pogorelo do tal.

Kolesarja je podrl avto Irgovskega zastopnika Slavka Molana v Zavodni pri Celju. Na nekem ovinku sta se zadel in pri tem je kolesarja, krojaškega mojstra Stanka Gračnerja, vrglo na tla, da se je precej pobil.

Strelna je zažgala domačiji posestnikov Stefana Pečovnika in Ivana Motiča.

Mimogrede...

Drage dame in gospodične, dovolite, da vam nekaj povem na uho.

Zadnjič ste bili tako lepo oblečeni; ko ste šli po ulici, se je marsikdo ozrl za vami. Imeli ste nogavice iz čiste svile, moderne čevlje in obleko — o, marsikateri bi si jo želela. Marsikateri vam je zavidala in marsikdo vas je pogledal. Da, bili ste očarljivi, a draga damica, poslušajte: samo do tle, dokler niste sedli na klopec. Tedaj ste pa izgubili ves čar. Nič več vas niso občudovali, nič več zavidali, samo pogledovali so se. Zakaj neki? Zaupno vam povem, da se je videlo, kje se vam končujejo nogavice in njihove zaponke. A videlo so se tudi vaše — bele, debele noge. Ko bi vedeli, kako nelepo se je to videlo! Na mah je vse na vas izgubilo svoj čar. Upam, da boste odslej bolj pazili, kako boste sedli na klopec. Veste, kratka krila niso kar tako.

Tudi vi, mlada gospodična, ste imeli lepo obleko, bila je kratka, moderna; a pozabili ste si skrajšati kombinazo in obleči dolge nogavice. Pomislite, kakšna smola! Videla so se vam najprej kolenske, potlej kombinaze in nato obleka. Prav nič niste bili mišni. Drugič se skušajte malo skrbneje obleči, da bi se vam kdo ne posmehoval.

Breda

samomora še ni znan. Našli so ga na nekem nasipu blizu Kalvarije.

Zalostna usoda je zadela tri naše sezonske delavce iz Prekmurja. Pred nekaj meseci so odpotovali v Nemčijo na sezonsko delo, a so zboleli in so jih nemške oblasti izgnale v domovino.

Avto je povozil 56letnega delavca Jožeta Lorberja iz Maribora. Petjal se je s kolesom in se je na česti umaknil nekemu avtomobilu, za njim je pa prišel drugi in ga podrl. Strlo mu je desno nogo. Neki motociklist je pa podrl 64letno Elizabeto Polič iz Studencev in jo precej nevarno pobil.

Epidemija griže in trebušnega legarja se je pojavila v lendavskem okraju. Terjala je že veliko žrtev, veliko so jih pa tudi prepeljali v bolnišnico v Murski Soboti. Omejitev bolezni ovirajo ljudje sami, ker ne želijo javiti bolezni zdravnikom.

Ljubljana v jeseni, jesenska prireditev Ljubljanskega velesejma, bo letos od 1. do 12. septembra. Za to prireditev je Generalno ravnanstvo drž. železnice dovolilo polovično vozno, in sicer za potovanje v Ljubljano od 27. avgusta do 12. septembra, za vrnitev pa od 1. do 17. septembra. Na odtodni železniški postaji je treba kupiti poleg čega voznega listka do Ljubljane še rumeno železniško izkaznico za din 2.—. Na to izkaznico bodo v Ljubljani na velesejmu dali potrdilo o obisku in izdali velesejsko legitimacijo, nakar ima obiskovalec brezplačen povratek. Jesenski velesejem bo pokazal mednarodno razstavo fotografije in filma; državno razstavo plemenskih psov dne 1. in 2. septembra; umetnostno razstavo; razstavo »Naši gostje«, ki jo priredi Zveza gospodinj; razstavo industrijskih in obrtnih izdelkov, med njimi tudi razstavo pohištva. Posebno velika bo razstava poljedelskih strojev, avtomobilov in motornih koles ter radijskih aparatov in pa razstava živilske industrije. Tekma harmonikarjev za prvenstvo Jugoslavije in prehodni pokal za l. 1938/39. bo 11. septembra. Obiskovalcem bo na razpolago tudi prijetno zabavišče in variete s prvovrstnim atrakcijami.

Suša in nevihta sta povzročili veliko škodo v našem Primorju. Uničen je skoraj ves pridelek koruze in pšenice, glavne hrane naših Dalmatincev. Vinogradi obetajo bogat pridelek, a ponekod je toča uničila tudi trto.

Ko je stopila na rodna tla, se je zgrudila mrtva na tla žena našega izseljenca iz Boke Kotorske g. Vase Barbiča, ki je doslej živel v Port Saidu (Egipt). Za svoj domači kraj je daroval že skoraj pol milijona din, zato so ga slovesno pričakovali. Njegova žena je bila tako razburjena, da jo je zadela kap.

Utonil je 16letni France Prešeren, sin strojevodje državnih železnic iz Maribora. S tovariši se je kopal v Dravi blizu Mariborskega otoka. Med plavanjem ga je sredi toka najbrže prijel krč, da je obupno zavalil in izginil v globini.

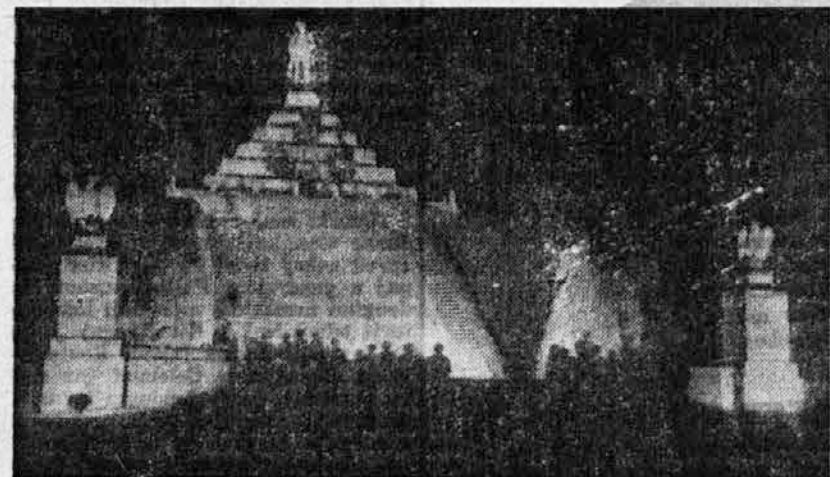
Osebnosti

Poročili so se: V Ljubljani: g. Danilo Ferjančič, uradnik drž. statistike v Beogradu, in gđ. Stanka Kovačeva, učiteljica. V Mariboru: Martin Smid, usnar, in Zofija Šonc, posestnica; Ludvik Kranjc, zidar, in Justina Krtelj, zasebnica. V Rušah: zdravnik dr. Adolf Zorec in gđ. Zora Stanjiva iz Ruš. — Iskreno čestitam!

Umrli so: V Ljubljani: Jože Drenovec, žel. uradnik v pok.; Ivanka Knificeva, vdova po trg. in pos.; Franc Gnezda, višji žel. kontrolor; Marija Pokovčeva, žena pos.; 29letni Gorč Kolžel, trg. in gost. iz Zagradca pri Stični. V Celju: 67letni Ernest Bartol in iz Dobriše vasi, vrtnar; 16letna rudarjeva hči Angela Razpotnikova iz Presečnika pri Laškem; 38letni posestnik Matija Založnik iz Lindeke pri Frankolovu; 58letni dminar Jože Kores iz Dobovca pri Rogatcu. V Smartnem pri Slovenem Gradcu: 70letna Frančiška Barletova, žena učitelja v pok. Na Golem brdu pri Preski: 83letni Franc Premože, posestnik. V St. Vidu nad Ljubljano: 26letna Ivica Koroščeva, roj. Brovc, žena pek. mojstra. V Postojni: 42letni Matija Pelan, gostilničar. V Lokah pri Mariji Nazarje: Anton Klančnik, lesni trgovec in pos. V Vitanju: 73letna Jožefa Musijeva, zasebnica. V Gaberju pri Celju: 58letna delavčeva žena Helena Leskovska. V Kozjem: 77letni Franc Guček, pos. in gost. V Ptuj: mg. ph. Bogo Orožen. V Hrastniku: 66letna Amalija Strausova, žena pos.; Marija Privškova, rudarjeva vdova. V St. Petru pri Mariboru: 81letni dr. Jožef Marcius. Na Vrhniki: Valentina Kočvarjeva, vdova po trg. pos. in gost. Na Polulah pri Celju: 72letna Frančiška Semlakova, vdova po nad. oficijalu. — Naše iskreno sožalje!

Specialni atelje

za okvrenje slik in gobelinov
JULIJ KLEIN
LJUBLJANA, Wolfova ul. 4

Prejšnji teden so Francozi slovesno odkrili spomenik Napoleonu I. v njegovem rojstnem mestu Ajacciu na Korziki. Naša slika kaže razsvetljavo spomenika na večer po njegovem odkritju

Iznajdljiv parček

Moderna londonska sfinga

»Kako se kaj imaš, dragec? Ali se me nič ne spomniš?...«

(v) London, avgusta.

Vsa Anglija se smeje originalnim trikom prebrisane sleparske dvojice, ki jih je izvrševala več mesecev v mnogih angleških vele-mestih. Ti triki so jima toliko nestli, da sta lahko neskrbno živel. Oblastem pa se njuno početje ni zdelo kdo ve kaj zanimivo, in zato so ju zalezovali na vse posrečilo, aretirati ju in ju postaviti pred sodišče.

Trik gospoda Martina Kelloga in njegove pajdašice je prav tako nevsakdanji kakor preprost. Kljub temu ali pa morda prav zato, ga je spremljal sijajen denarni uspeh. Medtem ko je z izkupičkom svojega »dela« gospod Kellogg živel prav po baronsko, je miss Ann Morris stanovala v razkošnem stanovanju v najbolj mirnem in prijetnem londonskem okraju. In kadar je pri belem dnevu miss Ann srečala gospoda Kelloga na ulici ali v kakšni boljši trgovini, je šla mimo njega, kakor da ga ne bi bila še živ dan nikoli videla. Tudi gospod Kellogg ni z ničemer izdal, da ima z mlado, elegantno damo tesne kupijske stike.

Kadar je legel mrak...

»Meglenega, mračnega večera sem se vračal po končanem delu iz svoje pisarne v središču mesta domov,« prisa-poveduje neki starejši, skrbno nego-van gospod, ki so ga poklicali za pričo v zadevi Martina Kelloga in Anne Morrisove. »Na nekem križišču sem na lepem začutil, kako sta dve nežni, orokavičeni ročici zakrili moje oči. Hkrati me je vprašal prijeten glas: »How do you do, my dear? Kako se kaj imaš, dragec? Ali me poznaš? No, povej, kdo sem?« Glas se mi je zdel znan, ugibal sem sem in tja in ime-noval imena nekaterih znank. »Se zda-leč ne, mi je venomer odgovarjala da-ma, ki mi je tiščala oči. »Ali si me res-že tako zgrešil, da ne poznaš niti mo-je glasu več?« Brskal sem po spo-minu, išoč med svojimi mladimi znan-kami in prijateljicami: zaman, ni bila ne Mary, ne Ruth, ne Claire. Nazadnje me je dama le izpustila. Zagledal sem smejoči se obraček mlade, očarljive, elegantne dame.

Pri teh besedah se je priča obrnila in se vlijudno priklonila proti zatočni klopki, ki je na njej sedela miss Ann Morrisova. Potlej je pripovedoval so-dnik zgodbo še naprej. »Sicer mi je bila pa dama čisto neznana. In tudi ona je spoznala svojo zmoto. Njen nasme-h izgubil in namesto njega je nastopila mučna zadrega. Vsa prestrašena je potlej dejala: »Lepo vas prosim, gos-pod, oprostite mi zmoto. Mislila sem, da ste moj bratranec Thomas!« Kaj-pak sem jo potolažil in odhitel proti domu. Vso pot sem se moral sme-jati svoji izredni pustolovski. Doma sem šele opazil, da ni nikjer ne moje zlate ure in ne denarnice.

Thomas spozna svojo »sestrično«

Toda vsaka pesem je le nekaj časa lepa. Prevejanca sta svoj posel oprav-

ljala predolgo na enem in istem kraju. Ko je nekega večera Ann Morrisova spet položila svoje nežne ročice na oči starejšega, dobro ohranjenega gospoda in ga prilizljeno vprašala, jo je gos-pod zgrabil za roke in jo pridržal, češ: »How do you do? Kajpak, da te poznam, saj si vendar moja sestrinca! Jaz sem namreč detektiv Thomas Bratley!« Miss Ann svojega pajdaša ni utegnula več posvariti, kajti v istem trenutku, ko jo je detektiv zgrabil za roko, je prijel tudi Kellogovo roko, ki je že segala v žep dozdevne žrtve.

Šele pred sodiščem si je dični parček spet videl iz oči v oči. Sodišče je dalo Martinu Kellogu štiri leta, Anni Morrisovi pa tri leta časa, da bosta v ječi lahko razmišljala o kakšnem no-vem originalnem triku.

Praznovrni filmski igralci

Hollywood, avgusta.

Filmski igralci, ki ne bi bili prav nič praznovrni, so zelo redki.

Tako Judy Garland noče nikoli peti z orkestrom, ki pri njem sodeluje rog z bakrenim batom. Una Merklova pa vsaj enkrat v vsakem filmu obuje par starih čevljev — spomin na njen prvi nastop. Elegantna Rosalinda Russellova prvi teden filmanja pri vseh svojih filmih nosi neko staro domačo obleko, ki jo je imela še pri gledališču.

Robert Taylor ima navado, da vrže klobuk na posteljo in trdi, da mu to najbolj zanesljivo prinese srečo...

Norma Shearerjeva za vse na svetu ne bi hotela druge toaletne mizice, kakor tisto, ki jo je imela takrat, ko je prišla prvič v filmski atelje.

Fanny Briceva kljub stari gledališki navadi ne more prenesti, da bi v nje-ni loži žvižgali.

Fernand Grave nikoli ne začne vrteči filma, če je petek in še trinaj-stega povrhu.

Joan Crawfordova ne mara druge lože, kakor tisto, ki so ji jo dali, ko je postala filmska igralka.

Denis O'Keefeova ne gre nikoli prej pred kamero, preden se ni prepričala, da je dolar, ki ji prinaša srečo, varno shranjen v njenem žepu. Ta dolar ji je dala njena mama, ko je šla prvič na deske.

Čigava je ura, najdena v kravjem želodcu?

(v) Budimpešta, avgusta. Zlata ura je vzrok svojevrstnega procesa, ki bo očitno prizadejal ogrskim sodiščem še precej dela. To uro so našli v želodcu neke krave, ki so jo ubili v budimpeštanski klavnici. Uro so najprej »zaplenili« klavniški delavci, ki so jo našli, ko so odprli želodec. Klavec pa, ki je zvedel o najdbi, je zahteval naj-denino zase, češ da jo je izročil klav-nici s kravo vred.

Krog onih, ki so zahtevali uro zase, pa se ni omejil le na klavca in klav-niške delavce. Ko se je stvar razve-dela, se je namreč prijavil prekupe-valet, ki je kravo prodal klavcu. »Pro-

dal sem kravo«, je dokazoval, »a ne ure. Ura je še zmerom moja last.« To zahtevo je pa klavec odločno zavrnil. »Kako moremo trditi o neki stvari, da je naša,« je vzkliknil, »če še stulili nismo, da sploh obstoji!«

Da se je stvar še bolj zamotala, je nazadnje stopil na plan še lastnik travnika, ki se je krava na njem pasla. »Delavci v klavnici niso našli ure,« je pisal v svojem pismu sodišču, »tem-več krava jo je našla. Glede na to, da je krava našla uro na mojem trav-niku in jo tam požrla, imam jaz edini pravico do nje.«

Sodišče se ni izreklo zadnje besede in je najbrže še lep čas ne bo.

Nemke imajo nov pozdrav

Iz Berlina sporočajo, da so uvedli nov pozdrav za Nemke za slovesne priložnosti, kakor pri sprejemih pri voditeljih stranke i. sl. Kajpak bodo morale kakor vsak Nemec dvigniti desno roko, a samo do višine ramen, hkrati bodo pa lahko priklonile glavo.

Novi »dvorni pozdrav« bodo prvič preizkusili ob obisku ogrskega regenta Horthyja.

Ukrotil je štiri podivjane konje — in padel mrtev na tla

(v) Budimpešta, avgusta. Ob mlačvi v Csabbi pri Pečuhu je hotel neki šestletni fant s štirivprežnim vozom priti do mlatilnice. Konji so se pa splašili, vrgli fanta na tla in divjali proti 120 prestrašenim delavcem. V zadnjem trenutku se je pa zavijtel na kozla evangelijski duhovnik Aleksander Horvath, pravi orjak po postavi, in je živali, ki so se trikrat zagnale proti delavcem, po skoraj enourni divji vožnji izpental, da so se pomirile.

Ko so se ljudje hoteli duhovniku zahvaliti, se je zgrabil za srce in padel mrtev po tleh. Nadčloveški na-por je bil tudi za njegovo orjaško moč prehud.

Za bolnika:

pekatele s paradižniki
Dober tek!

Pogumno dekle

(v) London, avgusta. Hrabra dekleta in žene poznamo iz zgodovine in iz sedanjosti. Vsekako je vredno vsega priznanja tudi pogumno dejanje mlade angleške igralk Diane Manwaringove. In takšno priznanje je tudi javno do-živela.

Diana Manwaringova stanuje s svo-jim očetom v hiši neke mirne london-ske ulice. Nekoč jo je ponoči zbudil krik njenega očeta; klical jo je na pomoč. V stanovanje je bil vdrl neki vlomilec, ki je očetu grozil s samo-kromom. Diana se je tolovaju odločno postavila po robu in posrečilo se ji je, da ga je poglala v beg. S tem pa še ni bila zadovoljna. Tekla je za njim in je tako kričala, da je kar odme-

Obvestila

Glavna kolektura Državne razredne loterije

SAGRIN, družba z o. z. v Ljubljani

se je preselila s Krekovega trga štev. 10 v Františkansko ulico št. 6 (noleg trgovine »Jelka«)

valo po samotni ulici. Neki stražnik je postal pozoren in je vlomilca prijel. Gledališka igralka je izjavila, da ni še nikoli igrala bolj razburljive vloge.

Vlomilec, 32letni Frank Hulbert, se je že drugi dan moral zagovarjati pred naglim sodiščem. Dobil je devet me-secev ječe; mladi igralki je pa sodnik sam čestital k njenemu pogumu.

Največje zasebno trgovsko učiliš-šče. Znani državno priznani »Chri-stofov učni zavod«, Ljubljana, Do-mobrarska cesta 15, je letos znatno razširjen, najmodernejše oprem-ljen. Posebnost bodo učilnice za pisarniške vaje in strojepisnica. To bo edinstveni zavod te vrste v državi, potrjen tudi od ministrstva. Učence odn. učenke pripravlja za vsakovrstno pisarniško službo, po polletni prakti lahko odpro tudi lastno trgovino, kar je važno zla-sti za otroke trgovcev in obrtnikov. Poučujejo prvostopne učne moči, profesorji. Kdor želi podrobne in-formacije, naj piše na ravateljstvo za brezplačni prospekt s slikami. Mesečna šolnina 180 din. Vpisova-nje vsak dan. Lani je zavod obha-ljal 35letnico obstoja, je najstarejši in največji te vrste. K napredku mu iskreno čestitamo in ga naj-topleje priporočamo.

»Stanley Baldwin«

in

»Winston Churchill«

— brez službe!

(v) London, avgusta. Stanley Bal-dwin in Winston Churchill sta te dni dobila svoji izkaznici o brezposelnosti. Samo da tokrat ne gre za bivšega mi-nistrskega predsednika in ne za biv-šega konservativnega ministra.

Na Angleškem je namreč 37 ljudi z imenom Stanley Baldwin vpisanih v imenik brezposelnih in dva z imenom Winston Churchill. V istem imeniku je vpisanih 48 Charliejev Chaplinov, 153 Johnov Bullov, 793 Walterjev Scottov, 170.000 Williamsov, 180.000 Brownov, 305.000 Jonesov in 406.500 Smithov. (»Intrane«)

ALI STE SE RODILI 1859-1930?

Čitatelje tega časopisa, ki so se rodili v letih 1859-1930, prosimo, naj napišejo svoje ime in točen datum rojstva.

Imeniten astrolog, čigar znanstve-ne napovedi so žele obča priznanja in obsežna obravnavanja v vseh časopi-sih, se je odločil, da bo bralcem tega lista postregel s senzacionalnimi prerokbami, ki bodo na njih podlazi lahke generacije, rojene med 1859. in 1930. letom popravile svojo življenjsko pot in dosegle srečo v vsakem po-gledu.

Ta objava je največje važnosti in nudi bralcem edinstveno priložnost, da dosežejo svojo življenjsko srečo. Ne-zmotljiva jasnovidnost grafologije in astrologije Vam bo tole objavila:

SPODNJE NI TISTO, KAR TRDIMO MI, AMPAK NASPROTNO TISTO, KAR TRDIJO ONI, KI SO MERODAJNI:

»Naredili ste mi veliko uslugo. Zahvaljujem se Vam za horoskop...«
»Izkazali ste mi veliko uslugo.«
Madame B. S.
»Vse se je zgodilo tako, kakor ste mi bili povedali.« G. D.
»Očarana sem ob resničnosti Vaših besedi.« Gospodična L.
»Moje najgloblje priznanje za Vaš modri nasvet...« Madame Anne B.

1. Vaš značaj, njegove prednosti, njegove pomanjkljivosti.
2. Vaše šanse v ljubezni.
3. Vaše šanse v spekulacijah in trgovini.
4. Vaše šanse glede na dedovanje.
5. Dolgost Vašega življenja.
6. Vaše prijatelje in Vaše dobrot-nike.
7. Vaše sovražnike in krive ob-tožbe.
8. Potovanja in spremembe v bl-vanju.
9. Družinske razmere.
10. Vse, kar želite vedeti o uspe-hu v loteriji.

Ta imeniti astrolog, znameniti do-brotnik človeštva, dobiva za svoje delo vsak dan nešteto priznanj.

IZVLEČKI IZ DRUGIH PISEM:

»...to je zares odlično delo...« M. M.
»dokaz Vašega daru pogoditve...«
M. R.
»...Neomejene usluge...« A. N.
»Nobenega vzroka nimam več, da bi dvomil v astrologijo...« H. V.
»...žal mi je, da Vas nisem prej poznal...« I. C.
»...vse, kar ste mi pisali, je res...« C. A.
»...spet sem dobil dobiček...«
»...mogel sem nastopiti službo po Vaših nasvetih...« C. H.
»...Vse je res...« D. F.

»...moj horoskop je čudovito res-ničen...« P. P.
»...mislim, da je nemogoče napra-viti bolje...« A. G.
»...biagosavljam dan, ko sem Vam pisal...« P. S.
»...V korist Vašega podjetja...« A. B.
»Ugotavljam, da je Vaša metoda dobra in da vsi tisti, ki kupujejo samo na slepo srečo, ničesar ne vedo. Me-dnje sem spadal tudi jaz, dokler nisem spoznal Vas.«

Gospod Janko Popović, industrijec iz Beograda, se zahvaljuje njegovemu izvrst-nemu nasvetu in ga je bogato nagradil, ker je po njegovem nasvetu zadel v loteriji 100.000 dinarjev. Izpolnite tudi Vi še danes, brez odlašanja spodnjo naročilnico in pošljite za stroške za izdelavo in ekspedico Vašega življenjskega horoskopa samo 50— na poštni čekovni račun štev. 14.999. Hkrati naj opomnim, da nimam v službi nikakršnih zastopnikov ali agentov in da je to moj edini in točni naslov

FRANC TERZAN, CELJE, poštni predal 25

NAROČILNICA

ki njo naročam posebni življenjski horoskop, samo za din 50—, ki jih pošiljam po čekovni položnici štev. 14.999 hkrati s to naročilnico.

Dan vplačila _____
Ime in priimek _____
Pokle _____
Dan, mesec in leto rojstva _____
Barva oči _____ Ina _____ Naslov, ki želite, da Vam nanj pošljemo diskretno Vaš posebni življenjski horoskop _____

ČUDNI LJUDJE • ČUDEN SVET

Bilanca preteklega leta neke velike ameriške zavarovalnice kaže, da ma-le nepredvidnosti vse pogostejše kakor si utegnemo misliti, zakrivijo dan za dnem različne bolezni in tudi smrt. Tako je lani umrlo 9 ljudi in zastru-pilo se jih je 34, ker so oblikovali robove pisemskih ovojev in si ranili ustnice. Ker o pravem času niso iz-ključili elektrike iz likalnika, jih je umrlo 30, poškodovano se jih je pa 106, zraven je pa nastalo 417 požarov. 189 smrtnih primerov in 836 poškodb je nastalo zaradi vlivanja bencina ali špirita v ogenj. Umrlo je 22 dam, 32 se jih je pa poškodovalo, ker so se šminkale za volanom svo-jeje avtomobila. Ker so hoteli od-straniti zajedalce iz ušes, nosu ali oči, je umrlo 6 ljudi, 34 se jih je pa ranilo. Naposled je zaradi nepredvi-dnosti umrlo ali pa nevarno obolelo več deset tisoč ljudi, ki so dobili hripo in sploh niso legli v posteljo, ali so pa prežgodaj vstali po bolezni.

V Edlesboroughu v buckinghamski grofiji na Angleškem sta v pičle pol ure umrla brata George in Harold Snoxell. George je imel 74, Harold pa 60 let. Že od mladosti sta si bila nerazdružljiva prijatelja. Vse svoje življenje sta se ogibala žensk, le redko sta se družila s prijatelji; najrajši sta bila še sama. Niti na misel jima ni prišlo, da bi se kdaj poročila. Ostala sta samca, zato so jima znanci in sosedje vzdeli priimek »Brata devičnika«.

Pred nedavnim sta oba hkrati zbo-lela za hripo. Kljub vsem zdravilom se je bolezen čedalje bolj obračala na

slabše in tako sta lepega dne oba izdihnila. Pokopali so ju v skupen grob, da bosta tudi po smrti skupaj, kakor sta bila vse življenje.

Mladi zaljubljeni so pogosto zelo lahkomišelnosti in trmasti, kar z gla-vo hočejo skozi zid. Ko ne bi bili tako vihravi, bi svojcem prihranili mno-go žalosti, sebi pa prežgodno smrt. Saj skoraj vsak dan beremo o kakšni ljubzenski tragediji.

Parizanka Helena Dénanova — imela je komaj šestnajst let — je bila do ušes zaljubljena v devetnajst letnega Marcela Vallesanta. Kajpak je to bila njena prva ljubezen, in ta je, kakor veste, zmerom najbolj vro-ča. Po vsaki ceni se je zaljubljena Helena hotela poročiti z mladeničem, in sicer kar takoj. Starši so ji doka-zovali, da še nista zrela za poroko, in niso na noben način hoteli ustreči njeni želji. To je pa mlado razva-jenka tako potrla, da je skočila v Seino in utonila.

»Ni vse zlato, kar se sveti.« Ta pregovor menda vsi dobro poznate, zato vam pa svetujem, da si ne iz-birate previhravo svojih izvoljencev, kajti primerilo bi se vam lahko tako, kakor se je gospe Conroyevi v Oma-hi (Nebraska, USA). Ta dama in njena prijateljica sta se hkrati nam-reč zaljubili v lepega Jamesa Con-roya. Da bi napravili konec svoji lju-bosumnosti, sta prijatelji žrebali za ljubimca. Domenili sta se, da bo lju-bimca dobila tista, ki bo potegnila višjo karto. Sreča se je nasmešnila sedanji gospe Conroyevi, ki se je ta-

koj poročila z izvoljencem. A kaj kmalu se je pokazalo, da nista ustvarjena drug za drugega. Raz-očarana žena je namreč že vložila tožbo za ločitev zakona.

V Barandovu na Češkoslovaškem so že dolgo občutili potrebo po do-brih aparatih za vprizarjanje film-skih trikov. Ta mesec se je njihova želja izpolnila, kajti kupili so naj-modernejši aparat na svetu, znanke »Truce, izdelek neke francoske to-varne. S tem aparatom bodo v bodoče vprizarjali vse mogoče zapletene filmske trike in jih razmnoževali z veliko hitrostjo. Razen Hollywooda imajo zdaj v CSR največji aparat te vrste. Z novo pripravo je češkoslovaški film mnogo pridobil.

Zaljubila se je na prvi pogled, pogosto slišimo in beremo. A pravijo, da je takšna ljubezen ko slama, ki se hitro vname in tudi hitro ugasne. Vselej pa to le ne drži. Dokaz: Miss Wates iz Birme je prišla v London in se je v vlemestu kaj kmalu izgubila. Nekaj časa je taval po ulicah, po-tlej je pa ustavila nekega 23letnega mladeniča, da bi ji povedal, kje prav za prav je. Miss Phillis se je na prvi pogled zaljubila v mladega lepota, tudi njemu je ugajala mlada dama in čez mesec dni sta bila že srečen zakonski par.

Toda miss Phillis je že imela mo-ža, preden je prišla v London. Ko je pa spoznala simpatičnega inženirja Johna Marynela, se je takoj ločila od prvega moža.

PO 24 LETIH...

ZRCALO

naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki
plačamo 20 din

Žalostno, a resnično!

V Ljubljani imamo družbo z omejeno zavezo, zelo premožno; svoje podružnice ima po vsej Sloveniji. V Ljubljani ima tudi nekaj stanovanjskih hiš.

V eni izmed teh hiš tam nekje na Glincah je okrog trideset let stanovala poštna družina, ki vsa leta ni prizadejala gospodarju nobenih sitnosti. Letos je pa ta družina nepričakovano dobila odgovor stanovanja. Vprašali so boste, zakaj? G. urednik, pomislite, samo zato, ker je pri njih zajekal — nezakonski otrok! Torej ta neboljani črviček je vzrok, da mora poštna družina na cesto! Gospodarji hiše so izjavili, da je sramota za hišo, če pod njeno streho živi nezakonska mati.

Vprašam vas, gospod urednik, ali ni potrebna za takšno dejanje neka posebna vrsta srčne kulture in socialnega čuta?

M. S.

Šport...

Nedelja je bila. Peljal sem se z vlakom v Ljubljano. V kupeju sem prišel v pogovor s tujci, z Nemci, ki so v naših krajih na počitnicah in so me spraševali to in ono. Na neki postaji se vlak ustavi in na lepem zaslišimo divje rjovenje in petje. Stopim k oknu in zagledam v svojo največjo sramoto — koga? Naše športnike-nogometarje. Prihajali so od tekm, pijani od prvega do zadnjega, da so komaj stali pokonci. S hrushčem so navalili ravno na naš vagon. Že od daleč je udaril v nos duh po alkoholu. Kvantali so in kleli, a prava sreča je bila, da jih tuji niso razumeli.

Kaj so si mislili vsi, ki so videli to pijano drhal? Skrajni čas je, da pometemo s takimi športniki. Samo kje naj dobimo tisto močno metlo?

V. M.

Vljudnost

Pred nekaj dnevi sem se razgovarjala z neko gospo, ki mi je povedala tole:

Svojima otrokoma sem imela namen, kupiti plaščke za zimo. Stopila sem v neko trgovino na Šentpetrski cesti in povprašala prodajalko, ali imajo otroške plaščke. Gospodična mi je pokazala nekaj vzorcev in moj sinček jih je pomeril, a nobeden mu ni bil prav. Gospodični sem se zahvalila in rekla, da obžalujem, ker plaščka ne morem kupiti. Gospodična se pa odzdrži: »O, saj sem že vnaprej vedela, da ne boste nič kupili!«

Nekateri uslužbenci ljubljanskih trgovin kažejo na res ljuden način svojo trgovsko izobraženost in naklonjenost do svojih strank.

S. K.

Spoštovanje starosti

Kako so nekateri ljudje surovi, kadar mislijo, da jih nihče ne vidi, naj vam pove tale zgodba:

Po poti, držeč čez hrib, je stopala stara žena in nesla na plečih veliko butaro suhih drv. Za njo sta privozila dva kolesarja, moški in ženska, oba še precej mlada. Moški je na vso moč zvonil in uboga žena se jima je umaknila na kraj poti. A predznikom se ni bilo dovolj. Hotela sta se peljati vstric. Moški je na ves glas zavpil nad starko: »Baba stara, umakni se, ali te pa povozim!« Uboga žena se je tako prestrašila, da je kar odskočila v stran in stopila z eno nogo v blato cestnega jarka, da ji je padla butara na tla. Kolesarja sta pa lepo nadaljevala svojo pot in »dama« se je svojemu kavalirskemu spremljevalcu prav sladko nasmejala!

L. K.

Glejte, da izginete...

Inštruirala sem za malo maturo nekega dijačka, sicer nadarjenega, a lenega in raztresenega. Trudila sem se z njim, hotela sem mu dati več kakor samo golo znanje v tem ali onem predmetu. Fant pa ni ubogal. Ni se učil in zdi se mi, da so ga doma podpirali, češ kaj se boš učil, saj imaš inštruktorico.

Prišla je mala matura. Fant je padel iz dveh predmetov. Bilo mi je težko, a vedela sem, da sem jaz storila svojo dolžnost.

Ko sem pa prišla po honorar, me je sprejel fantov oče nekako takole: »Saj ste brali, da je paglavec cepnil, pa se še upate priti po denar? Glejte, da izginete!«

In dejstva?

Učila sem ga vsak dan, hkrati sem se morala pa še sama pripravljati za veliko maturo. Ko bi fantovi starši ne bili premožni, ne bi nič rekla — tako?

Maturantka

Mož, ki je zapravlil svetovno vojno,

In

mož, ki jo je dobil

Tragika mladega Nemca, ki je 29. oktobra 1914. na straži zaspal

Newyork, avgusta.

Pred kratkim je ameriški mesečnik »The Atlantic Monthly« pisal o človeku, ki je izgubil svetovno vojno, in o človeku, ki jo je dobil. Po njegovih ugotovitvah je svetovno vojno dobil neki Bradman, izgubil jo je pa Gunnar Bechtel... Ugotovitve ameriškega mesečnika slone na podatkih britanskih in belgijskih vojnih arhivov in imajo tole realno ozadje:

Anglež Bradman je bil pred svetovno vojno britanski vohun in je deloval tudi v Berlinu; tam se mu je med drugim posrečilo iztakniti skrivne načrte o utrdbah na otoku Helgolandu. Ko je počila vojna, je poveljeval britanskemu rušilcu »Firedrake« in patroliral v Severnem morju. Nemci so bili naglo zavzeli skoraj vso Belgijo, zasedli Anvers in so stali že pri Nieuportu ob Rokavskem prelivu. Še nekaj dni takšnega bliskovitega prodiranja pa bi presekali najkrajšo zvezo med Anglijo in Francijo in tako dobili Pariz v svoje roke. Na tem frontnem odseku jim je bila belgijska armada edina resnejša ovira, in še ta je od dne do dne bolj popuščala in se umikala pred zmagoječimi nemškimi oddelki. Kljub neizmernim žrtvam je prišla že do skrajnega roba dežele in na konec svojih moči.

V tej najhujši sili — bilo je 28. oktobra 1914. ponoči — je sklical belgijski kralj Albert vojni svet. Toda nihče iz njegovega štaba ni videl resitve. Nazadnje se je oglasil k besedi neki dragonski polkovnik; menil je, da bi poskusili poslati kakšno majhno patroljo v morsk zaliv. Njena naloga bi bila, presenetiti tamkajšnje nemško stražo, jo pobiti in nato signalizirati na visoko morje — morda so kje v bližini Angleži, da bi s svojimi težkimi ladijskimi topovi posegli v boj.

Kralj je na obupni načrt pristal. Tako se je kmalu nato jela v varstvu teme plaziti proti morju patrolja osmih mož, pripravljena ubiti vsakogar, ki bi ji prišel na pot.

Patrolja je res trčila ob stražo, toda mož je... spal. Na lesenem brunu, ki ga je bilo morje vrglo na suho, je sedel mlad nemški vojak: premagal ga je bil spanec. Bil je bos, hlače si je bil podvil, puško je pa stisnil med kolena; očitno si je hotel v pesku ohladiti noge. Belgijski častnik ga je česnil z revolverjem po glavi, potlej so ga pa zvezali in ga položili na tla. Iz lesa, ki so ga nabrali na peščini, so napravili grmado in jo zažgali; da je ogenj vzplamenel, so od časa do časa vrgli vanj nekaj smodnika.

Tisto noč je »Firedrake« slučajno križaril v bližini obale. Ponoči ob enih je ladijska straža opazila čuden ogenj na obrežju in je o tem obvestila poveljnika Bradmana. Radoveden, kaj naj ogenj pomeni, je Bradman velel krmarju, naj obrne ladjo proti obali. »Firedrake« je pristal nekoliko južneje in Bradman je krenil z 12 možmi proti ognju.

Še nikdar v življenju ni angleški kapitan videl večjega veselja kakor v trenutku, ko so Belgijski spoznali britansko patroljo. Od samega veselja so izčrpane vojake obile solze in več minut ni nihče od njih mogel spre-

govoriti besedice. Prvemu se je razvezal jezik belgijskemu majorju: hlastno je narisal v pesek potek nemške in belgijske fronte in jel preprčevati Angleže, da je vse izgubljeno, če drugo jutro ne posežejo v boj angleški ladijski topovi; kajti Anglija dotlej še ni poslala večjih armad čez Rokavski preliv. Bradman je odgovoril, da razpolaga samo s topovi majhnega kalibra in da jim zato ne more učinkovito pomagati. Vsi obupani so belgijski vojaki pobesili glave.

Prav takrat je Bradman zagledal zvezanega Nemca na tleh in kakor blisk ga je prešinila neka misel. Pogled na zavrhane hlačnice ga je namreč spomnil na uniformo škotskih vojakov. Ali nima mar 180 škotskih uniform na svojem rušilcu? Od misli do drznega načrta je bil le kratek korak. Kako bi bilo, če bi se Belgijski preoblekli v škotske uniforme in podtaknili Nemcem domnevo, da so se Angleži izkrcali na belgijski obali? Z načrtom so bili vsi zadovoljni in tako so ga še tisto noč izvedli.

In zgodil se je čudež!

Prodirajoči Nemci so v svojo osuplost videli same »angleške« vojake in so se ustavili, kakor bi bili trčili ob zid, vzrasel iz tal. Ko so spregledali svojo zmotu, je bilo že prepozno; takrat so bili Belgijski že razdrli nasipe reke Ysere — in nemška armada je za čela štiri leta obtičala na tej točki, vse do konca svetovne vojne.

S tem pa naše zgodbe še ni konec. Bradman je prišel deset let po tem

Svetovnozgodovinska trema

Lloyd George pripoveduje v svojih spominih na mirovno konferenco, ki jih bodo priobčili v »Daily Telegraphu«, neko epizodo, ki je — čeprav se zdi nepomembna — igrala važno vlogo pri pariški mirovni konferenci. Glavni junak te zgodbe je grof Brockdorff-Ranzau, ki je bil tedaj voditelj nemškega poslanstva. Na prvem zasedanju, ki so se ga udeležili Nemci, je predsednik konference, Clemenceau, vstal in je Nemce kratko, a prijazno nagovoril. Vsi so pričakovali, da bo Brockdorff-Ranzau vstal in odgovoril. Namesto tega je pa obsedel in nerazgovorno se igraje s prsti začel s kljubovalnim glasom čitati neki rokopis. Njegovo vedenje je bila žalitev za ves zbor, posebno še za Clemenceauja. Vsi obrazi so postali trši. Predsednik Wilson je dejal: »To je prav njim podobno, kajne?«

»Nekaj let na to,« pripoveduje Lloyd George, »sem zvedel pravi vzrok. Brockdorff-Ranzau je bil tedaj tako nervozen, da ni mogel vstati. Poskušal je, a ni se mu posrečilo. Kolena so mu odpovedala. To je bila težka preizkušnja za moža, ki dotlej ni nikoli govoril pred občinstvom, pred sovražnim pa še celo ne. To je bilo zanj preveč. Kar so imeli takrat za predznost, je bila v resnici samo trema.«

dogodku, torej oktobra 1924., v Belgijo, hoteč si ogledati zaliv, kjer se je tisto usodno noč pred desetimi leti izkrcal in raztovoril škotske uniforme. 29. oktobra je večerjal v nekem skromnem hotelu v mestecu Nieuportu; razen njega je prenočeval v hotelu samo še en gost, neki Nemec; predstavljal se mu je za Gunnarja Bechtla. Pozno ponoči je krenil Bradman sam v zaliv, a v svoje veliko začudenje je tamkaj zagledal nekega moža, sedečega na naplavljenem brunu — prav tako kakor je pred desetimi leti utegnil sedeti oni nemški vojak. Ko je Bradman prišel bliže, je spoznal v nočnem gostu — svojega hotelskega sestanovca. Anglež je prisedel, si prižgal cigareto in se začel s tujcem pomenkovati. Nazadnje ga je vprašal, kaj neki ga je v tem mrzlem jesenskem času napotilo v dolgočasno belgijsko gnezdo. Videč, da Bechtel ne more prav z besedo na dan, mu je Bradman povedal svoj doživljaj v tem kraju in končal z besedami:

»Kakor vidite, gospod Bechtel, sem tu dobil svetovno vojno.«

Tedaj je Nemec žalostno položil Angležu svojo roko na ramo in s težavo izdaval:

»Veste, kdo sem jaz? — Mož, ki je tu izgubil svetovno vojno: jaz sem namreč tisti nemški vojak, ki sem tu na straži zaspal.«

Deset let je nosil ta »greh«, kakor ga je sam imenoval, na svoji vesti. Misli je, da se mu bo še zmesalo, tako ga je grizel in pekli njegov »zločin«. Za vse kar se je zgodilo od tistih dob, je sebe dolžil odgovornosti, za nesrečni konec vojne, za lakoto in stisko ob prevratu, za uboštvo svoje propadajoče domovine — za vse, za vse. Vsak dan se je zbudil s pekočo mislijo: Vsega tega si samo ti kriv. Da nisem takrat zadremal, bi božičevali v Parizu in bi bili vojno dobili. Tako ga je pekla zavest njegove krivde, da se ni mogel več premagati: mora, še enkrat mora videti kraj onega tragičnega preobrata.

Tako sta se v drugo srečala moža, ki sta obrnila tok dogodkov v najstrašnejši vseh vojn, kar jih pozna zgodovina: mož, ki je svetovno vojno dobil, in mož, ki jo je izgubil. Počasi in nemo sta se vrnili v hotel; premočno je stal doživljaj v njuni duši.

Od takrat sta se moža notranje zblžala. Leto za letom sta si dopisovala, vse do leta 1927. Bechtel je bil v službi v neki livarni v Dortmundu. Pozimi leta 1927. je pa Bradman dobil iz Nemčije nekam skrivnostno pismo. Bechtel je takrat ležal v dortmundski bolnišnici in je prosil svojega angleškega prijatelja, naj pride v Dortmund da mu izkaže majhno uslugo. »Samo pri- grišče pepela bo, v majhni skrinjici,« je v pismu namignil mladi Nemec.

In Bradman je svojemu prijatelju izpolnil poslednjo željo. Vzel je s seboj žaro z Bechtlovim pepelom, se odpeljal z njo v Belgijo in jo zakopal na samotni obali — tam, kjer je Bechtel tako tragično na straži zaspal.

Poravnajte naročnino!

K incidentom na Daljnem vzhodu: ruska pehota pred napadom na japonske postojanke

**RADENSKO
ZDRAVILNO
KOPALIŠČE**

zdravi z dobrim uspehom bolezni srca, ledvic, živcev, nervozo, želodce, jetra, ženske katere, spolne motnje, notranje žile.

Ako trpite od katere koli bolezni ali sploh občutite zdravilno, zahtevajte naš propekt, v katerem imate mnogo koristnih navodil o zdravju.

Uprava Radenskega zdravilnega kopališča

SLATINA RADENCI

Direktni vagon za zdravilišče SLATINA RADENCI odhaja iz Ljubljane ob 8.00 ter prihaja v RADENCE ob 14.42.

Anekdote

Zlobni Tycho de Brahe

Tycho de Brahe, slavni danski astronom, se ni prav dobro razumel z danskimi plemenitimi, ti so pa nanj gledali tudi bolj zviška. Nekoč je sedel z enim izmed njih pri kralju na večerji. Neki plemič je tedaj pokazal na mnogoštevilna odlikovanja navzočih in ga vprašal:

»Ali niste nič zmedeni zaradi tolikih zvezd, ki jih tu vidite?«

Tycho de Brahe je pa odgovoril:

»Nekoliko že, kakor vselej, kadar jih vidim na napačnem kraju.«

Strupeni Schopenhauer

V neki družbi so dame vprašale Schopenhauera, kdo je pametnejši, ženske ali moški.

»Ženske,« je odgovoril modrijan, »kajti te se poroče z moškimi, moški pa — z ženskami!«

Duhoviti Voltaire

Voltaireja je nekoč vprašal neki gospod, kdaj naj se človek prav za prav poroči.

»To ni tako težko odgovoriti,« se je Voltaire namuzal, »do štiridesetega leta se poročiti ne kaže, po štiridesetem je pa že prepozno.«

Domisljiva madame de Staël

Med gospe de Staëlovo in lepo gospo Récamierjevo je nekoč sedel v parku Clichyju Adrien de Montmorency, ki je bil pozneje kot princ La val poslanik in minister Karla X.

Da bi damama kaj prijetnega povedal, je Montmorency dejal:

»Kako sem srečen, da lahko sedim med duhovitostjo in lepoto!«

Gospe de Staël, ki ni bila posebej lepa, se je užaljeno namrdnila:

»Tak za omejeno me imate!«

Zagovorjeni Quin

Slavni angleški igralec Quin jo je nekoč mahnil na deželo in si tam našel stanovanje. Svoje konja je pa pustil na bližnjem travniku, da se je pasel. Nekega dne je pa na lepem izginil in Quin ga je dolgo zaman iskal. Pri tem je srečal nekega kmeta in ga vprašal, ali se ne klatijo morebiti v okolici konjski tatovi.

»Ne,« je odgovoril kmet. »Tukaj smo sami pošteni ljudje. Pač pa se že nekaj dni klati tod okrog neki komediant iz Londona, neki Quin. Morebiti vam ga je ta ukradel.«

Gledališka

Pri nekem gledališkem ravnatelju, ki se je pisal Peter, je pel kot gost pevec z imenom Petelin.

Ze prvi večer ni napravil na poslušalce nobenega posebnega vtisa, še bolj se mu je pa ponesrečilo pri drugem nastopu. Pri tretjem nastopu je bila zasedena le še četrtina dvorane.

Edini časopis tistega mesteca je drugi dan napisal pri oceni pevečevega gostovanja:

»Ko je Petelin tretjič zapel, je šel Peter ven in se je zjokal.«

Lenbachovo maščevanje

Nekega večera je slikar Lenbach sedel sam za svojo stalno mizo v kavarni in čakal prijatelja. Na lepem sta pa prišla dva zakonca in sta tako glasno klepetala in se smejala, da je bil Lenbach že kar jezen. Na zunaj je sicer ostal miren; vzel je svojo skicirko in začel z velikim zanimanjem risati, gledajoč zdaj damo, zdaj v skicirko.

Zakonca sta postajala čedalje tišja — bližala se je nevihta. Iznenada se je mož, ki Lenbacha ni poznal, vstal in zakričal:

»Prepovedujem vam, da bi slikali mojo ženo!«

»Vaša žena?« je osupnil in pokazal možu svojo skicirko. »Ali je to vaša žena?«

V velikih obrisih je bil naslikal — gos.

Imenitnejši gospod

Bavarski kralj Maksimilijan je bil zelo priljubljen vladar. Nekoč je vprašal župana nekega majhnega kraja:

»No, prijatelj, kako vam gre?«

Mož, se je čutil zaradi predomačega vladarjevega nastopa nekoliko užaljen in je pikro odvrnil:

»Veste, Velikanstvo, jaz sem imenitnejši gospod, kakor ste vi!«

»Kako je pa to mogoče?«

»Vidite, Velikanstvo, če vi nekaj ukazate, se takoj zgodi; jaz moram pa desetkrat ukazati, da se nekaj zgodi; torej moram veliko ukazovati in kdor več ukazuje, je imenitnejši gospod!«

UMETNOST POTOVANJA

Potovanja se veselimo, a tudi majcen, majcen bojim. Strah me je pred sopotniki in nič manj pred sopotnicami, hkrati mi pa svec hitreje bije, če pomislim, da bom videla toliko novih krajev in toliko zanimivosti, ki se mi o njih zdaj še ne sanja ne. Samo slutim vso lepoto in veselje se je.

Stari ljudje radi pravijo, kako je bilo njega dni vse drugače, vse lepše in prijetnejše, v tistih lepih starih časih. Brž, kako mladina guba čelo! Njega dni naj bi bilo lepše? Saj ni bilo ne drvečih avtomobilov in ne motorjev, kdo se je tedaj peljal z letalom na počitnice in kdo se je podal na dopust v več tisoč kilometrov oddaljeno letovišče? Da, da, mladina sodi po hitrosti, in vendar hitrost pri potovanju ni glavna.

Ne verjamete mi? Pomežiknili ste svoj sosed in se dobrodušno nasmehali. Braniti se moram, in sicer z anekdoto, ki prica, kako današnji ljudje potujejo. V neki družbi se pogovarjajo o potovanju. »Ali niste bili tudi v Benetkah?« se obrne gostiteljica do nekega gosta. »Ali sva bila v Benetkah?« žena vpraša v zadregu svojega moža. »Kajpak sva bila, ali se ne spomniš tistega ljubkega psička, ki ga je imel naš sosed v hotelu?« Torej sta le bila v Benetkah, psiček ju je spomnil na Benetke, z milostjo božjo obitno obdano letovišče...

Njega dni smo se vozili v Benetke tri ali štiri dni, a tamkaj smo videli doževno palačo, cerkev sv. Marka, gondole in — golube. Kdor je bil na poročnem potovanju, se je dal slikati z ženo na Markovem trgu z golobom na rokah. Rekli boste: slab okus ste imeli. Ne, moji ljubci! Bili smo naivni, a srečni. Bilo je ganljivo...

Ah, prosim, ne razorožite me s svojim porogljivim nasmeškom, a priznati mi boste, da je prav potovati umetnost. Ne gre samo za hitrost, da drvimo iz enega kraja v drugega, da lahko potlej naštevamo, kje vse smo bili! Gre tudi za to, da kaj lepega vidimo, da ponese domov lepe spomine, da združimo tempo današnjega časa s poezijo nekdanjih zlatih dni.

Se že nekoliko bolje razumemo, kaj ne? Zdaj vidite, da nisem črnika oboževalka zastalega stoletja, a samo nekoliko modrosti mi je ostalo od tistih dni, soli, ki je današnja mladina nima, ne more imeti. Prejle ste me vprašali, zakaj se potovanja bojim. Prvič: zaradi sopotnikov in sopotnic. Težko je potovati starejši dami, ne da bi jo srbel jezik, da bi povedala raznim zelenčcem, pa tudi raznim komaj se razcevilim popkom! svoje počteno mnenje. Najbolj so mi zaprne živčne mlade damice, ki odhajajo na svoj poletni dopust. Videla

sem jih že večkrat in ne samo enkrat, zato dovolj, da ti jih popisem, da se boš vedela ravnavati in da ne boš zabredla kdaj v takšno živčnost, ki gre vsem na živce!

Ko vlak še stoji, se damica poslaclja. Od svoje mame, morda sestre, a pogosto tudi od svojega psička. Naročil, pozdravov, nauk, dežuje z vseh strani. Nato vlak potegne. »Joj, hitro mi daj še dežnik in ne pozabi Fifija vsak dan okopati in Ančki povoj, da...« Škoda, vlak je že zavljal za ovinek, mlada damica razočarana sede in prične prezirljivo šerkati svoje sopotnike. Slučajno se spomni na vozni listek. Kam neki ga je založila? Voznega listka ni, pozabili so ga ji dati — ona ni ničesar pozabila! — ah, ti ljudje, saj pravim! Ves oddelek prične iskati vozni listek. Kmalu bo sprevodnik tu. Le brž, le brž... V kovčegu ga ni, med žemljami z gnjatjo ga tudi ni, morda je v skatli za klobuk? Nak, ni ga. Strašno! In to naj bo pričetek dopusta! Damici silijo solze v oči. Potegne iz ročne torbice robček, da si jih obriše — in glej, iz robčka pade na tla tlikanji iskanji vozni listek. Kajpak, v ročno torbico spravimo vozne listke, kako vendar, da se poprej ni tega domislila?

In potlej damica sede. Pride sprevodnik, vse je v redu, tudi s sopotniki se že pozna, saj so ji velikodušno pomagali iskati vozni listek. Krasno! Prične se pogovor. Silno duhoviti pogovor. Kam se peljete? Ali ste že bili tam? Moja tetka Julka je bila in je plačala toliko in toliko. Ali poznate Črnačeve? In Mirtičeve? In gospo Marnovo? Da, tisto, ki se je te dni ločila. Pogovor obstane pri usodni gospe Marnovi, ki se je ločila in ki ima tako rada mlade gospode. Uf! Kako je gospodična škodoželjna! Ne more razumeti gospe Marnove. Tako lepega moža je imela in dobro plačo je imel njen mož. Da, takšne so ženske danes, jaz pa... In tedaj se spet vsuje ploha besed, tokrat ne o gospe Marnovi, ampak o gospodični sami. Kako je študirala, v katerem zavodu je bila, katere sošolke je imela. A vse s prizvokom kritike, stroge neizprosne kritike — za druge.

Nikoli se takšna damica ne ozre skozi okno, ne zanimajo je lepi kraji. Kako naj torej spoštujem današnja mladino, današnja dekleta, ki niti potovati ne znajo? Res treba bi bilo napisati celo knjigo o umetnosti potovanja, a nimam dovolj denarja in ne časa, da bi jo napisala. A vi že veste, na kaj sem mislila. Ne gre samo za hitrost, ampak tudi za užitek, za kar najčistejši, najlepši užitek pri prejem pogledu na vse novo in lepo. In tiste mlade damice tudi ne boste posnemale, kaj ne da ne?

Saška

koliko čebule, obrni zrezke in jih opeci še na drugi strani, prilij majhen kozarec juhe, duši jih še nekaj časa in jih daj z omako oblite na mizo.

»Raca s svežim zeljem:« Skuhaj v slani vodi lepo zeljato glavo, jo odcedi in zreži na več delov. Raco pa tudi kuhaj v slani vodi z zelenjavo, kakor jo pripraviš za juho; ko je mehka, jo zreži, daj na krožnik, ob kraju naloži zelje, potresi povrhu kruhovih drobtin in oblij raco in zelje s tole omako: bledorjavo prežganje zalij z nekaj zajemalkami juhe, pridaj še 8 žlic kisle smetane, malo dušenih gob, drobno sesekljane zelenega peteršiljčka in soli. Ko to nekajkrat zavre, je omaka gotova. Obilto raco postavi za nekaj časa v pečico, da lepo zarumeni.

»Telečja pašteta:« Zmelji v mesoreznic dvakrat do trikrat 1/2 kile telečine, primešaj ji tri rumenjake, nekoliko najboljših ledvične masti, prav drobno stočenih zelenjav in dišav za pašteto, soli, popra ali nastrganih limonovih olupkov in pol v mleku namočene žemlje. Vse to prav dobro zmešaj in daj vrsto nadeva v model, obložen z maslenim testom, kakršno pripravljamo za pašteto. Ze nekaj ur poprej pa pripravi več rezin telečjega mesa, potolci

jih, posipaj s soljo, poprom in sesekljanim lukom in pokapaj z limonovim sokom. Pokrij nato vrsto nadeva s takšno telečjo rezino in daj vrhu rezine spet telečjega nadeva. Tako izmenično, dokler ni model poln. Pokrij pašteto še kakor navadno s testenim kolačkom in jo kuhaj v sopari 2-3 ure, ali jo pa peci v pečici.

»Sirova gibanica:« Pripravi mehko testo približno iz dveh bolj velikih kozarcev bele moke, enega beljaka, mlačne, a ne prevroče vode in malo soli. Zgneti ga dobro, da bo gladko, potresi z moko in pokrij z gorko skledo, da se počije. Takšno testo imenujemo vlečno testo. Čez pol ure pregrni mizo s prtom, potresi ga z moko, daj testo nanj in ga le malo razvaljaj, potem pa polj z gorkim maslom in ga okrog zvleci z rokama. Zmešaj malo manj ko četrt kile kravjega sira, 4 rumenjake, skledico kisle smetane, malo presnega masla, soli in sneg štihih beljakov. Namaži s tem nadevom vlečno testo, zvij ga rahlo in speci v namazani kozi ali na plošči, po vrhu ga namaži s razmotanin jajcem ali z mlekom. Ali ga pa zavij v prt in skuhaj, kuhano odcedi, zreži na kosce in zabeli s presnim maslom in drobtinami

3030:6=505
30
101x5
505
veduo 505
ali x črto

PROIZVOD — UNION — ZAGREB

rekli, si je predpasnik tudi v gospodinjstvu spet pridobil svojo zaslužno veljavo. Zdaj ga gospodinja menda ne bi mogla več pogrešati, posebno zato ne, ker se zdaj ne suče več samo okrog štedilnika, ampak mora navadno voditi vse gospodinjstvo. Če hoče biti zmerom čedna in čista, mora imeti predpasnik. Če hoče prihraniti denar in obleko, mora spet imeti — predpasnik.

Kakšen predpasnik naj pa nosi praktična gospodinja? Za mlade, vitke postavice je kaj primeren svetel, rožnat predpasnik iz kretona; zavezemo ga zadaj, ali ga pa imamo na naramnice. A takšen predpasnik ne more nikoli docela nadomestiti pravega predpasnika, z rokavi. Takšen predpasnik, v obliki haljice, je najbolj priporočljiv. Najbolj varuje obleko, pozimi nas greje, poleti ga pa lahko oblečemo kar čez perilo in zavijamo rokave, tako da nam ni prav nič vroče. Pozimi, kadar pridejo gosti, ga hitro snamemo in se pokazemo v obleki, poleti pa — poleti gredo gostje navadno tako na počitnice in kopanje.

Predpasnik mora biti kajpak pralen, le tako ima svojo vrednost. Važno je tudi, da ga vsaj dvakrat na teden menjamo, kajti umazan predpasnik ni primeren za gospodinjstvo, posebno za pravo, praktično gospodinjstvo. Če namreč gospodinja z umazan predpasnikom meni, da bo prihranila denar, čas in milo, če ga ne bo vsak teden oprala, se zelo moti. Predpasnik se prej obrabi, če je tako umazan in masten, da ga v žetki komaj očistimo, a tudi nič kaj okusno ni, če se s takšnim grdim predpasnikom sklanja gospodinja nad lonce, ki v njih vre kosilo...

Pralni predpasniki so kar najpraktičnejši iz pisanege pralnega blaga, pa tudi iz klota. Če so čedno ukrojeni, s pasom in z majhnim ovratnikom, ti lahko popolnoma nadomestijo kakšno drugo obleko, posebno če jih dvakrat na teden preoblečeš in jih lahko obdržiš tudi tedaj, kadar se oglase »poluradni« gostje pri vas.

Simona

GOSPODINJSKI PREDPASNIK

Ali si znate predstavljati pravo gospodinjstvo brez tradicionalnega gospodinjkega predpasnika? Jaz ne. In najbrže tudi vi ne. A vendar stavim, da ne veste, da je moral tudi ubogi predpasnik preživljati svojo »križo«. To je bilo tiste dni, ko se je pričelo žensko gibanje za osamosvojitve. Na smolo so se nekatere pobornice ženskega gibanja obregle tudi ob gospodinjski predpasnik, kajpak samo simbolno, a mnenje, da gospodinjski

glejmo, ali je današnji predpasnik še zmerom gospodinj tako potreben kakor njega dni. V času ženskega gibanja so se posebno mladenke otevale pravega gospodinjkega predpasnika na vse kriplje. Celo kuharica je zavijala nasek, če ji je gospodinja ukazala, naj steče čez cesto k mesarju v predpasniku. Skratka, predpasnik je prišel v slab glas...

In danes? Poglejmo v šole, pogledjmo v urade! Povsod sede dekleta v ličnih temnih ali pa svetlih predpasnikih, ki jim varujejo obleke. Zelo primerni so predpasniki v šoli. Ko sem jaz prišla hoditi v šolo, je ravno zajel svet odpor proti gospodinjskim predpasnikom. Tedaj bogata dekleta niso hotela nositi predpasnikov, da so lahko pokazala svoje lepe obleke. Lahko si mislite, kako je bilo nam revnejšim pri sru...

Danes ni več te neenakosti v šoli. Vse učenke so oblečene v enake temne predpasnike in nobeni ni treba zardevati, a tudi nobena se ne more bahati z novo obleko, tako da bi njeno revnejšo tovarišico bolelo. Predpasnik je pa še bolj zmogljivo prodrl v vse sloje. Le pogledjmo v bolnišnice! Vsi zdravniki imajo lepe bele halje. Kajpak, nam se zdi to čisto razumljivo, a bili so časi — in ni tako dolgo tega — ko zdravniki niso imeli posebne obleke za svoj poklic — časi, ko so bolniki kar na debelo mrli za zastrupljenjem, ker so zdravniki na svojih navadnih oblekah prinašali toliko umazanosti in prahu s ceste. Predpasnik je pa vselej čisto opran in svež. Pridobil si je torej tudi zasluge za človeštvo.

A vrtno se k pravemu gospodinjstvem predpasniku. Kakor smo že

Za družino:

p-p
pekatele s paradižniki
Dober tek!

predpasnik ni prava in primerna obleka za sodobno žensko, se je tako hitro razširilo, da je marsikatero mlado dekle tiste dni odločilo predpasnik, češ ne bom več nosila te zastarele »uniforme...« Pozneje, ko se je to gibanje pravilno usmerilo in umirilo, je tudi gospodinjski predpasnik dobil svojo staro veljavo. In prav je tako, saj ga potrebujemo na vseh koncih in krajih, za štedilnikom, pri urejanju sob, pri brisanju prahu — samo pri gostih ne.

Zdaj smo nekoliko prerešetali zgodovino gospodinjkega predpasnika, vrtno se torej v naše dni in po-

Naša kuhinja

KAJ BO TA TEDEN NA MIZI?

Cetrtek: Goveja juha z vlivanci, dušeno goveje meso, krompirjev pire, kumarice v solati. — Zvečer: Goveji golaž.

Petek: Nadevane telečje prsi, krompir v masleni omaki, zeljato solata. — Zvečer: Krompirjevi svački s solato.

Sobota: Možganova juha, kolerabice v omaki, krompirjev pire. — Zvečer: Kostrunovi zrezki v zelenjavni omaki.

Nedelja: Raca s svežim zeljem, solata, pečen mlad krompirček; kompot. — Zvečer: Mrzel narezek, telečja pašteta.

Ponedeljek: Zelenjavna juha, sirova gibanica, kompot. — Zvečer: Vampi s polento in parmskim sirom.

Torek: Zdrobovi žličniki v mleku, kumarična omaka, krompirjev pire. — Zvečer: Ohrovt v omaki, zraven žgane.

Sreda: Krompirjeva juha, stročji fižol v solati, pečen krompirček. — Zvečer: Ledvičke s polento.

Pojasnila

»Dušeno goveje meso:« Potolci lep kos govedine od križa ali iz sredine stegna

s kladivom in ga nasoli. Potem nareži v kozo čebule, zarumeni jo prav malo, da bo v sredi še bela, pridaj nato na kocke zrezane slanin in malo pozneje nasoljeno meso, koreninico peteršilja, nekaj zrn popra, lovorjev listič in malo narezanega korenja. Nato prilij toliko juhe ali vode, da bo pokrila meso. Duši pokrito kakšni dve uri in ga včasih obrni, da se ne prime kozice. Ko je meso mehko, odcedi sok in napravi iz njega močno rjavo omako. S to omako polij na kosce zrezano meso in ga obloži z dušenim rižem ali z makaroni s praženim krompirjem ali spaleti.

»Nadevane telečje prsi:« Loči telečjim prsim meso od reber, tako da dobiš nekakšen podolgast žep, odprt na široki strani. Tako pripravljeno pečenko nasoli. Že prej pa zamešaj precej velik kos presnega masla, 1 jajce, malo drobno sesekljane peteršilja ali drobnjaka, v mleku namočeno žemljo in osoli. Ta nadev nadeni z žlico v prsi in jih potlej zašij. Toliko nadeva imaš za pol prsi. Prsi peci kakor drugo pečenko; ko so pečene, potegni nit iz njih in jih zreži z ostrim nožem na kosce, a pri rezanju moraš paziti, da ti nadev ne zdrkne iz kosov.

»Krompir v masleni omaki:« Operi in popari precej zelenega peteršilja, zaveži ga v platneno krpic in ga znova operi, da izgubi tudi duh; daj v kozo 10 dkg presnega masla, soli, popra, pol žlice limonovega soka in pripravljene peteršilj in postavi posodo na štedilnik. Ko se presno maslo nekoliko omehta, prilij skodelico juhe, pusti omako nekaj časa vreti, odstrani peteršilj in daj nato v omako kuhane, olupljene in na rezine zrezane krompirja. Ko se krompir dobro segreje, ga daš lahko na mizo.

»Kostrunovi zrezki z zelenjavo:« Odreži s kostrunovega stegna prst debele rezine, potolci jih, podrgni s soljo in poprom, pomoči v stopljenem presnem maslu in jih posipaj s peteršiljem, krebulo, materino dušico, timijanom, pehtranom in lukom. Vzemi od vseh teh zelišč enak del in jih poprej kajpak sesekljaj. Zreže peci 4 minute, pridaj strok sesekljane česna in ne-

Ljubka jesenska obleka iz volnenega jerseyja

Jesenska moda priporoča črno bele sestave

Moški Imajo radi — moški sovražijo

Moški imajo radi parfum. Toda biti mora pravi. Kako hitro preveč sladkobno diši, jih prične glava boleti in si žele, da sploh ne bi uporabljali parfuma.

Moški imajo radi vitke ženske. A samo vitke in ne suhe. Hkrati pa nič radi ne poslušajo, kaj vse je treba storiti in čemu se je treba odpovedati, da postaneš tako vitka. So pač idealisti...

Moški imajo radi lep glas, ne samo pri petju, ampak tudi pri govorjenju. Doma, pri telefonu, povsod jim je všeč temnobarven, tih, mil glas. Dekle z visokim in hrešččim glasom naj bi pazila, da svojemu ljubemu ne bo telefonirala, ali naj pa pri slušalki znižaa glas. Sicer bi utegnila ljubega spomniti, kako lepe barve glas ima — neka druga...

In za spremembo:

Moški sovražijo slabo napete nogavice, pošvedrane pete, zmrsene, neurejene lase, ali pa lase z navijači, pripovedovanje, ki mu ni konca in ne kraja o otrocih, o kuhinji in o leni Micki, površnost v govorjenju, površnost v pripravljanju jedi, preslanost juho (premalo slano utegneš še dosoliti), jok in urejevanje njihove pisalne mize — vseeno ali jo urejete vi ali pa Jena Micka! (n)

Pri kožnem vnetju in izpuščajih dojenčkov, pri razpokanih in razbolelih prsih mater
čudovito učinkuje
pravo rastlinsko mazilo
»OKAMA«

Okama mazilo se dobi v lekarnah in drogerijah, škat. dln 8". Razpošilja proti predhodnemu nakazilu dln 10".

LEKARNA Mr. JOŽE OBLAK
Št. Vid nad Ljubljano

Šesti čut?

Ali je moči slutiti prihodnost?

O stvarih, ki si jih človeška učenost ne zna razlagati

Po članku Pierra Devauxa v pariškem »Gringoirju«

Vsak človek ima v življenju slutnje, hude ali dobre, slutnje, ki se pozneje uresničijo. Slušali smo tudi že govoriti o medijih, a kar nič pravega si ne moremo predstavljati pod tem pojmom. Morda zatemnjenno sobo, v njej pa okrog lesene mizice nekaj ljudi, ki kličejo duhove — špiritizirajo. Ti ljudje imajo v sredi medija. Kakšen je ta medij in zakaj ima prav on vodilno vlogo, pa ne vemo.

Medij je nekako isto kakor jasnovidec. Nekateri mediji — a ti so zelo redki — imajo magično moč, da lahko s svojo voljo premikajo predmete, na primer opravilo, dajo nam slisati udarce po zidu, ne da bi si jih mogli razložiti. Takšni mediji so bili Home, Eusapia Paladino in Rudi Schneider. Kakor smo že rekli, je pa takih medijev prav malo in če odkrije ta ali oni izmed naših bralcev pri sebi to magično moč, naj kar prične javno nastopati; čaka ga lepa kariera.

Poznamo pa še druge medije, ki so sicer manj udarjeni na efekt, a so za splošnost skorajda bolj koristni. To so vedečevalci, vražarji, takšni, ki uganajo, kje so skrite kakšne stvari; takšne jasnovidec ima policija v Združenih državah, pa tudi v Evropi jih nekaj pomaga roki pravice. Posebno pripravniki so ti jasnovidec za generalne štabe, da jim napovedo gibanje sovražnih čet.

Ena veja teh jasnovidec so posebno jasnovidni mesečniki in prerokovalci iz kart, kajpak ne vsi, ampak res samo tisti, ki imajo od narave ta mistični dar jasnovidnosti. Ne smemo pa misliti, da je dovolj, ako buljimo v kavino goščo, vlivamo svinec ali pa polijemo listič papirja s črnim in strmino vanj, ali pa gledamo v stekleno kroglo. Popolna jasnovidnost je silno težavna; treba je dosti vaje in volje, da jasnovidec vidi pred svojimi očmi dogodek, kakor bi ga gledal v filmu. Narobe imajo pa nekateri ljudje iz vsakdanjega življenja spoštovanja vredne darove intuicije in instinkta; pravimo, da imajo dober nos. Uganajo, kaj nameravamo reči, slutijo, kaj se bo prej ali slej zgodilo, in jim je tesno pri sru, če se bliža kakšna nesreča. Pravimo, da so kakor radijske antene zvezani z nevidnim svetom.

»Ustavit! Ustavit!«

Naj vam povemo dve zanimivi zgodbi, kako je tehtno svarilo z »drugega sveta« rešilo nekemu gospodu vid in neki družini življenje.

Ponoči, v svinčenem polnu sanja gospa D., da vidi avtomobilsko nesrečo. Dva avtomobila sta trčila drug v drugega in steklo ščitnika, ki varuje soferja pred dežjem in vetrom, je nevarno ranilo po obrazu nekoga njenega znanca.

Koj nato se gospa zbudi, steče k telefonu in pokliče tistega znanca. Zabiči mu, da si mora drugi dan pri vožnji dobro zavarovati obraz. Znanec jo je ubogal in pokazalo se je, da je prav storil. Še tisti večer se je namreč s svojim avtom res zaletel v drugega in ako se ne bi bil bliskovito spomnil na gospejino opozorilo in zavaroval oči z roko, bi ga bilo steklo ščitnika tako ranilo, da bi najbrže oslepel.

Znani so primeri, ko je takšno »svarilo« doživelo tudi več ljudi. Francoski kipar Dupré se je vračal z vozom z obiska pri svoji bolni hčerki po zelo nevarni cesti. Prav ko je vozil ob nekem prepadu, sta zaslišala z ženo krik:

»Ustavit! Ustavit!«

Res sta zavrla voz in izstopila... in videla, da je bila os pri enem kolesu nalomljena. Ker je šla cesta nizdol in ob globokem prepadu, bi bila katastrofa neizogibna.

Slutnja, ki ubija

Tudi takšni primeri niso redki. Pogosto jim pravimo »spomini«. Če slisimo ali vidimo »spomin«, potlej »vemo«, da bomo kmalu umrli mi ali pa kdo od naših dragih in bližnjih. Zdi se, da biva v dnu naše podzvesti še neko bitje, ki ve za vse stvari, tudi za bodočnost, in zdi se, da se to bitje včasih silno trudi, da bi nam prišlo na pomoč. Toda ta naš tovariš ne govori istega jezika kakor mi in zato nas lahko posvari in opomni samo s simboli.

Precej takšnih simbolov poznamo. Nekakšna vesoljna abeceda je to in na tihem smo se je vsi priučili. Križ nam pomeni smrt, mlad obraz, ozarjen s plameni, pa življenje. Nekateri simboli so strašnejši: sanjamo o pogrebi, o krsti, ki na njej napisan dan in mesec smrti... čigave smrti?

Včasih nam pa ta notranji poslanec odgrne zavese bodočnosti nenavadno nežno in ljubeznivo. Tako je neka gospa videla v sanjah, kako je velika senca stala ob gredi šmarnic. Senca se je sklonila in utrgala z grede tri cvetlice. Ko se je gospa zbu-

dila, je menila, da pomenijo tiste tri cvetlice smrt njenega moža in ene njene hčerke — oba sta že umrla — tretjo cvetlico je pa prisodila sebi in je to tudi povedala svojim bližnjim. Toda zmotila se je. Pozabila je na svojo drugo hčer, še zdravo in cvetočo, ko je sanjala njena mati usodne sanje. Nekaj dni nato je njena hči umrla za srčno oslabelostjo...

Ta notranji glas je pa tako nežen, tako rahel, da ga človek pogosto ne razume in da se zmoti, misleč, da ga mora tako ali tako ubogati. Pri piscu gornjih zgodb dr. François Moutierju beremo tudi tole nenavadno grozotno zgodbo, ko človek svoje slutnje ni prav razumel.

Neki učitelj iz Clermont-Ferranda, pameten in resen človek, je sanjal neko noč, da vidi, kako ga je povozil vlak. Ko se je zbudil, se je spomnil, da namerava njegova žena priti z jutrnjim brzcem v Clermont, hkrati se je pa spomnil tudi na svoje nenavadne sanje.

»Zmotil sem se,« si je mislil, »najbrže ni mene povozil vlak, pač pa je moja žena v nevarnosti!«

V naglici se je oblekel in tekla na železniško postajo. Le težko so ga tamkaj preprečili, da ni bilo na progi nobene nesreče. Nekoliko pomirjen je nesrečni učitelj pričakoval prihoda vlaka in je — še zdaj nihče ne more uganiti, kako se je to zgodilo — ostal na progi, ko je vlak že vozil na postajo. Lokomotiva ga je zagrabila, mu zdrobila hrbtenico in ga strašno razmesarila. Nesrečnež je utegnil le še povedati svoji ženi, kako se je vse zgodilo, potlej je pa izdihnil...

»Nemogoče si je predstavljati krutejšo zlo usodo. Vse se je odigralo tako, kakor da je hotela usoda tega nesrečnika po vsaki ceni ubiti in kakor da mu je nalašč poslala usodne sanje o smrti, nato mu pa vsilila napačno razlago nočnega privida...«

Usoda se zabava

V vsakdanjem življenju doživimo dosti takšnih slutenj, sanjamo pogosto kakšne sanje, ki se pozneje uresničijo, a vsemu temu ne pripisujemo posebnega pomena. Kaj pogosto so sanje o pismih ali pa sanje, da nas bo kdo drugi dan poklical po telefonu. Gospa D. je v neki družbi povedala, da se ji je sanjalo, da ji bo neka prijateljica družina iz Indokine te dni pisala.

»Nemogoče se mi zdi to,« je pristavila, kajti pošta iz Indokine je že prišla pred petimi dnevi.

Drugi dan je gospa res dobila pismo od znane družine, a ne iz Indokine, ampak z Madagaskarja, kamor so se preselili, ne da bi bili njej kaj sporočili.

Takšne šale si dovoli naš skrivnostni notranji tovariš, vodeč nas za nos kakor dvoumna stara Sibilja; pogosto hkrati vseeno pravo uganje, čeprav se zdi, da brije norce iz nas.

Neka gospodična mi je prerokovala, da bom lepega dne nekam odpotoval in da bom tam videl vihrati angleško zastavo, na vrhu belega mlaja, stoječega na zeleni trati. Še sanjalo se mi ni, da bi hodil na Angleško, in vendar sem res dva meseca nato videl v Burgesu v Belgiji, kako je na visokem belem mlaju na zeleni trati piapolala

britanska zastava, ki so jo razobesili Belgijci angleškemu gostom na čast...

Majhni in veliki »spomini«, »prst božji«, ki nas na lepem opomni, kaj naj storimo in česa ne, vsakdanje slutnje, ki o njih slisimo ali jih sami doživimo — vse to so neizpodbitna svarila iz podzvesti — a vendar jih ne moremo razložiti. Pričajo pa, da sega duh neskončno iz telesa in da utegne zaznati resnico, ne da bi posredovali naši čuti. V materializiranim življenju, ki ga danes živimo, ima takšno spoznanje svojevrstno vrednost.

Promet na Holandskem

Napisal J. A. Bat'a v zlnskem »Pionierju«

Kamorkoli se obrnemo na Holandskem, z juga na sever, z vzhoda na zahod — povsod grade nove avtomobilske ceste. V to cestno omrežje je vključeno sleherni mesto, ki ima vsaj 60.000 prebivalcev.

In s kakšnimi težavami je zvezana gradnja teh cest!

Graditi jih morajo po peščenih tleh, ali pa kar počez preko močvar, kamor morajo zabiti kar cele gozdove kolov, da dobijo podlago za trdna tla. Kljub vsem tem oviram pa grade na Holandskem zelo veliko cest. Vse imajo po dve cestišči in vsako je tako široko, da se lahko srečajo trije vozovi hkrati.

Daleč naokrog ne vidiš nobenega kamna. Le predstavljate si to! Holandi ci pa radi povedo, kako si tudi brez kamna pomagajo. Iz blata, ki nastane v rečnih strugah, žgejo ko kamen trdo in trpežno opeko. Iz teh opek grade avtomobilske ceste. Za podlago uporabljajo cement iz grobozrnatega peska, ali pa tudi zgolj iz valjanega peska.

Vozimo se skozi kraje, kjer na mnogih krajih tečejo vstric prekopji, železniške proge in avtomobilske ceste.

Recite, kako ne bi bila takšna dežela bogata in srečna?

Kako naj si razložimo to, da je na primer Jugoslavija, ki ima vendar daljšo morsko obal kakor Holandska, tako siromašna — kljub temu, da ima morje in Donavo in da je tako bogata z zemeljskimi zakladi?

In zakaj je naša dežela (ČSR) tako revna?

Prekopji, železnice in avtomobilske ceste kajpada še niso vse. Nesposoben narod se najbrže tudi tedaj ne bi povzp, če bi imel vsa ta prometna sredstva že zgrajena. A brez prometnih sredstev tudi sposoben narod ne doseže bogastva in blagostanja. In če ni blagostanja, kako naj se kultura razvija?

Kultura ni poceni. Če bi kdo premišljeval, ali bi dal poslednjih 20 dinarjev za dobro kosilo ali za knjigo, najbrže ne bo dolgo premišljal. Za knjigo se gotovo ne bo odločil, čeprav bi bil ta sestradanec še tako slaven pisatelj.

Prometne žile so vir blagostanja na Holandskem. Le na njih so mogle zrasti in vzcveteti obrt, industrija in poljedelstvo in ustvariti podlago holandski kulturi.

Ceste, železnice, prekopji. Nekam čudno se zdi in sliši, da bi bili od njih odvisni kultura in blagostanje kakšne države. In vendar je tako. (ba)

Največji svetilnik na svetu se bo dvigal na otoku Quessant, na vzhodni obali Bretanje, na Francoskem. Svetilnik — upajo, da ga bodo dogradili do 1. 1939. — bo visok 40 m, svetilka bo pa visoka 12 m. Zarki, ki jih bosta odbijali dve skupini leč, bodo svetili z močjo 500 milijonov sveč.

Angleške posebnosti

Vprašaj — odgovoril ti bom!

Poglavje o angleški zapetosti, angleški radovednosti in angleški zaupljivosti

(v) London, avgusta.

Angleži so čuden narod. Prav res, včasih so že kar malo preveč čudni.

Pred nekaj meseci je hotel minister za ljudsko zdravje sestaviti statistiko o nekaterih dednih boleznih. Pri tem je imel pošten in dober namen in kot minister za ljudsko zdravje se je čutil odgovornega za to, da se vsaj enkrat napravi pregled o dednih boleznih. Ker je svoje Angleže dobro poznal, je načrt tega zakona pripravil kar se da oprežno. Zakon bi določal diskretno polzvedovanje, vprašani bi ostali neimenovani, izpraševali bi jih pa za-priseženi uradniki. Toda vlada je moralna načrt tega zakona kmalu preklicati, ker so Angleži dvignili strahovit vihar proti vmešavanju v svoje zasebno življenje, češ da naj vlada raje v svoje lastno blato vtika svoj nos.

No, v tem utegnemo videti samo posebnost britanskega svetovnega nazora; na koncu koncev spada k liberalnemu pojmovanju življenja, če vidijo Angleži v svojih boleznih zgolj svojo zasebno zadevo.

Kdor pa misli, da je s tem odkril temeljno stran angleškega značaja, bo doživel razočaranje, če bo s tem »spoznanjem« stopil v angleško vsakdanje življenje. Angleška zapetost nasproti samemu sebi in nasproti drugim se kaj kmalu spremeni v radovednost na eni in v zaupljivost na drugi strani. In zgodba o dveh gospodih, ki sta 35 let skupaj hodila v isti klub, a se še po imenu nista poznala, se vam bo kaj kmalu videla pristno angleška posebnost. Kdor opazuje angleško vsakdanje življenje, bo hitro spoznal, da v nobeni deželi na svetu ljudje ne zadajajo toliko vprašanj in tudi toliko ne odgovarjajo na sploh ne zadana vprašanja. Če le morejo, izrabijo pri-ložnost, da se pobahajo s svojim znanjem in izkustvom in tako potrdijo svojo tehtno šolsko izobrazbo. V tem je vsekakor nekoliko tipično angleškega snobizma.

Ali veš?

Zelo zabavno in poučno je, prebrati londonske nedeljske časopise; skoraj v slehernem izmed njih, tudi v najbolj resnih, bo našel rubriko pod naslovom »Ali veš?« ali kaj podobnega. V tisočih družinah so ta vprašanja prvo, kar pri zajtrku poiščejo v časopisih. Pri tem se nič manj ne veselo tega izpraševanja in odgovarjanja samega kakor lastnega znanja. Res je, ta vprašanja so zelo nedolžna, ker so neosebna in niso niti zdaleč v sorodu z nameravanimi indiscretimi poizvedbami ministra za ljudsko zdravje. Mnogo drugače je pa že z vprašanji, ki imajo tako rekoč znat-stveno ozadje in naj bi na psiho-analitični podlagi razodela značaj tistega, ki nanje odgovarja.

Čisto slučajno sem si pred nekaj tedni izstrigel vrsto takšnih vprašanj iz nekega časopisa in od takrat jih v dnevnem tisku stalno zasledujem. Minila pa ni niti ena nedelja in le malokateri delavnik, da ne bi mogel svoji zbirki priložiti novega izreka.

Plačilo kreposti

»Ta vprašanja ti bodo pokazala,« beremo v nekem naslovu, »kakšen človek si.« Če pa ta vprašanja dobro premisliš, boš hitro razumel, da jih je sestavil britanski zavod za industrijsko

psihologijo, in sicer za to, da spozna značaje in olajša ljudem izbiro poklica. Na nobeno vprašanje ne moreš gladko odgovoriti z da ali ne; toda če kdo odgovori z da ali pa z ne ali pa če se ne more odločiti, ga že to izda za sistematika ali dogmatika, za omahljivca ali razglabljalca, za površneža ali ravnodušneža. Stavek: »Sreča je plačilo kreposti«, ali: »Vsi ljudje so enaki«, pa že terjajo, da zavameš neko stališče — in tako je moči izreči sodbo o tebi.

Iz cele vrste takšnih vprašalnih pol bi prav tako lahko izbral katero koli drugo, a odločil sem za gornjo, ker po-bija trditve, da ni treba nikomur na ta, v časopisu zadana vprašanja javno odgovoriti. Kajti ta vprašalna pola ni izšla samo v časopisu, temveč so jo obenem poslali na sto moških in sto žensk vsakega izmed štirinajstih različnih poklicev: nanje je odgovorilo nič več in nič manj ko 95% ljudi. Nazaj je prišlo več ko 2600 izpolnjenih vprašalnih pol, opremljenih z natančnimi naslovi in imeni vprašancev. Komaj eden izmed dvajsetih se je sramoval, poslati podatke o svojem značaju docela tujim in neznanim ljudem.

Prvi poljub

Da pa zavrnem ugovor, da je vendarle razlika med temi vprašanji in vprašanji ministra za ljudsko zdravje, moram seči po najnovejšem in naj-poučnejšem izreku iz svoje zbirke. Na tej vprašalni poli berem: »Kako se začne ljubezen?« Vprašanja veljajo v prvi vrsti ženskam: kdaj, kako in kje se je začela njihova prva ljubezen, kdaj in v kakšnih okoliščinah so do-bile prvi poljub? Ali se je iz tega pol-ljuba rodila zaroka ali celo poroka in kdaj se mu je pridružilo še drugo in tretje ljubezensko doživetje? Še druga vprašanja, kakor o možnosti platon-skega prijateljstva, o docela osebnih občutkih in o denarju v razmerju med dvema zaljubljenecema, zaokrožujejo sliko, ki bi jo vpraševalec rad dobil.

Če se spomniš, kakšen val ogorče-nja je zajel Angleže proti ministru za ljudsko zdravje, boš mislil, da je ta vprašalna pola in z njo vred časopis, ki si jo je upal priobčiti v angleških hišah, romala v peč. V resnici pa ta list od tistih dob skoraj dan za dnem prinaša »ljubezensko« rubriko. V tej rubriki najdeš vse: odgovore na vprašanja, ime in naslov in nazadnje še sliko lepe dame, ki je poslala časopisu svoje odgovore. Na vprašanje n. pr.: »Kakšna je bila vaša reakcija na prvi poljub?« je odgovorila neka mlada Londončanka iz veleugledne družine: »Želja, da bi se najini telesi docela strnili.« In na vprašanje, ali se jim zdi možno platonsko prijateljstvo, odgovarjajo vse brez izjeme, da jim je spol še zmerom prekrizal račune.

Od teh vprašanj pa do najbolj int-imnih je kajpak le še kratek korak in tudi tega so že storili — res da ne na Angleškem, ampak v Ameriki. Na stotine žensk je odkrito priznalo, v katerih letih in v kakšnih okoliščinah so se prvič zavedele, da so ženske. Amerika je torej v tem pogledu še bolj anglosaška kakor Angleži.

In zato najbrže tudi še bolj nena-vadna od tega že tako dovolj nenavad-nega naroda. (Po »Berliner-Morgenpost«)

MIGLJAJ USODE

Po nemškem izvirniku priredila R. K.

30. nadaljevanje

Nastal je kratek molk. Potlej je spregovoril doktor:

»Veš, Rihard, nekaj sem ti hotel zamolčati, pa se vendar bojim, da boš slej ko prej zvedel iz časnikov... Saj se menda še spomniš nekdanjega Arnikovega tajnika?«

»Petrovskega misliš? Seveda. Orodje v gospodovih rokah. Izvrševalec višjih ukazov.«

»Povr pa lopov! Stiri leta pozneje ga je Arnikov odpustil. Šlo je za ne-kakšne denarne transakcije banke, strogo tajne seveda! In vendar so inter-esenti zvedeli zanje. Nekdo je izdal skrivnost, nekdo je je prodal. Da bi zadeva ne dvignila še več prahu in da bi je ne obešali na veliki zvon, so uredili vse brez sodišča. Petrovskij je še o pravem času pobegnil, po višjem ukazu seveda, pa se od tistih dob menda ni več prikazal v Petrogradu. Mož je bil kajpak ob eksistenco.«

Brunold je stal ob oknu in poslušal prijateljevo pripovedovanje brez vidnega zanimanja in brez sledu razburjenja. Zaradi vljudnosti je menil, ko je Eckard utihnil:

»Zdi se, da si natanko poučen.«

»Zmerom sem bil o vsem poučen, kar se je pozneje zgodilo. Saj menda

veš, da sva si z založnikom »Nemškega petrograjkega lista« prijatelja. Toda k stvari! Ta Petrovskij torej se je zdaj po desetih letih kar na lepem prikazal v Berlinu. Ničvrednej je menda še zmerom ostal, sicer bi ne segal po slehernem, še tako umazanem zaslužku. Zdaj se mu seveda še ne sanja, kdo je ta Aleksej, kakaj zate misli, da si že zdavnaj v krtovi deželi, toda ta zvitopec gotovo le predobro pozna veljavo, ki jo ima Arnikova vdova v tukajšnji družbi.

»Ali je nemara že pri njej poskusil z izsiljevanjem in ga je morda zavrnila, sicer ne vem, toda našemu »Praporu« je ponudil članek z »Odkritji o prvem in drugem zakonu gospe Arnikove«. Pikantno in ničvredno! Morda se je zanašal na najino mladostno prijateljstvo, pa je menil, da mi bo dobro došlo sleherni maščevanje tvojega mučeništva.«

»In kaj si storil?«

»Ni dvoma, da sem gospodu vrnil članek z ogorčenim protestom, hkratu pa s primernim poukom, da »Prapor« ni etetišče za nizkotnosti. Toda v Berlinu je marsikateri časnik, ki ima vrata slehernemu škandalu na stečaj odprta. In bojim se, da bo gospod Petrovskij našel takšna vrata.«

Rihardovo čelo se je mirko nagubalo, toda okamenela v nemarnost se vendar ni umaknila z njegovega obraza.

»Hvala ti, Evgen! Bolje je, da sem zvedel to iz tvojih ust. Sredstva, ki bi Petrovskemu zamašila usta, pa menda ni!«

»Denar! Toda midva pač nimava vzroka, da bi kupila njegov molk. Ti bi bil z objavo resnice samo mašče-van, kakaj tvoja vloga je zgolj vloga mučenika. Ona, ona bi pač bila onemogočena. Tu in v Petrogradu in menda povsod, kamor koli bi se za-tekla.«

»Naj bo, česar odvratni ne moreva! Jaz sem se zaklel, da bom molčal. Li-ziki na ljubo, toda če spregovori kdo drugi, mu tega pač ne morem in ne smem prepovedati.«

Eckard je stopil k njemu in mu po-ložil roko na ramo.

»Ubožec, Rihard! Ze spet novo raz-burjenje k vsem drugim. Kako boš le vse to prenesel?«

Rihard se je trudno nasmehnil.

»Morda mi niti ne bo treba več tega prenesti. Bolje zame!«

*

Drama, ki jo je za nocojšnji večer napovedal spored Lessingovega gleda-

lišča, ni zbudila kakšnih posebnih pričakovanj pa tudi ne posebnega zani-manja. Komaj je kdo poznal pisatelja. Mož pač ni bil znana osebnost kakor Ervin Brankov! Aleksej, Aleksej! In ponavljaj si to ime tisočkrat, tisočkrat ti ne pove nič drugega kakor samo rusko krstno ime. Res je »Prapor« pogosto priobčeval njegove novele in krajše prigodnice in res so se čita-telji razvneli ob branju njegovih spisov, toda kdo ve kako tega pisatelja niso cenili, saj ga nihče ni poznal in tudi po rojstvu in družabnem položaju ni bil znan ne slaven. Vse, kar so ljudje vedeli o njem, je bilo to, da je nemški Rus, da že nekaj časa v Ber-linu živi in da ga ni nikjer videti, ker je čudak in se ogiblje ljudi.

Ti podatki niso bili nič kaj privlačni za »visoko publiko«. Malce je občinstvo morda zanimalo nenavadni naslov drame: »Drevo krvi«, toda tudi obenem so se že obregovali, češ da ga je izbral pisatelj bržčas samo zaradi senzacionalnosti. Nemara se prave zve-zo nima z vsebino! Malce so se zani-mali za delo zato, ker se je gledališki ravnatelj obotavljal z uprizoritvijo, bo-ječ se odklonitve po cenzurni oblasti.

Edini, ki je bil res navdušen, je bil Torwald, morda nekoliko tudi zato, ker je bila njegova vloga res imenitna in vso dramo obvladajoča. Drugi igralci so ekonomigali z ramenti, češ tvegano je uprizorjanje takšne temačne in divje stvari. Menili so celo, da utegne občinstvo dramo kratko in malo za-vrniti.

Lessingovo gledališče je bilo v na-vadnem premierskem razpoloženju. Časnikarji in kritiki so bili navzočni,

literarne osebnosti so prišle, kakor se zanje spodobi, občinstvo se je pa zbralo izrazito iz vrst tistih, ki po navadi zmerom le premiere obiskujejo — skratka bili so navzočni ljudje, ki so poklicani, da obsojajo novo delo ali ga po sprejmejo s priznanjem. Od njih je po navadi odvisna usoda vsakega odrskega dela.

Predstava se je začela. Stara ruska pripovedka, ki je dala dramo naslov, je bila v uvodu samo skicirana, zakaj je bil zgolj simbol te tragedije uklete in ujetje duše, ki kliče odrešenika. Njegov ni bilo niti slutiti romantike že davno minulih časov. Pisatelj je bil prenesel dejanje prav v središče sedanjosti, osvetlil ga je z žarko in ostró svetlobo dneva. Dejanje je bilo silovito, niti za hip ni popuščala pisateljeva energija. Vse je bilo izpolnjeno, doganjanje in izklesano. In ljudje, ki so živeli sredi tega dogajanja, ki so trpeli in se borili, vsi ti so bili živi kakor v resničnem življenju. Sleherni gledalec je občutil, da govori iz ust vseh oseb resnica in doživljena tragika.

Usoda in bolečina vsakega posameznika sta oznanjevali usodo in bolečino celega naroda in vsega človeštva. Obupno, hrepenenje je vpilo človeštvo po prostosti in pravičnosti, po sproščenosti in sreči, ki je nekoč menda vendar prebivala na zemlji, kakor pripoveduje stara povest.

Prizori so bili neizrekljivo lepi, besede povezane v blaglasno pesem, ki se je zdela prenesena iz pravičnih časov — in vendar je bila sleherni beseda, je bil sleherni prizor plamen, protest, strahna obtožba zoper oblast, ki je krivica, zoper vse nesrečnosti, ne sile, ki se zmerom vladajo na svetu.

Torwald, ki je bil središče vsega dogajanja, je nocoj samega sebe prekosil. Vse svoje mojstrsko znanje, vse svoje genialno silo je nocoj vtešil v osebi glavnega junaka. Zdelo se je, da raste v fantastične višine, da dosega človeka in pol. Vse soigralce je pravilno in sleherni izmed njih je povabil igri vse svoje znanje. Uprizoritev je bila dostojna umetniške dovršenosti dela samega.

Ze v prvi pol ure se je občinstvo popolnoma predalo uživanju pesnitve in ob menjavi prizorov je igralce in pisatelja s priznanjem nagradilo gromko ploskanje z vseh strani. Na koncu drugega dejanja je občinstvo že kar nestrno klicalo pisatelja na oder. Toda Brunold se ni hotel pokazati. Zahteve občinstva so postajale čedalje glasnejše in vnetejše, dokler se ni naposled prikazal višji režiser, da se v imenu „odsotnega“ pisatelja zahvali za priznanje. Občinstvo je bilo osuplo in razočarano, zakaj videti je hotelo mojstra. In nerazumljivo se je zdelo vsem, da se pisatelj za svojo dramo vse toliko ne zmeni, da bi si jo prvič vsaj na svoje oči ogledal.

Potlej se je bližala drama vrhunec. Torwald je zrasel res takšen, kakor ga je ocenil Brunold: »Človek, ki ne igra, človek, ki doživlja... in prišli druge, da doživljajo z njim!« In res so vsi, prav vsi do poslednjega doživljali to strah zbujajočo mešanico resnice in pesnitve, toda vsi so hkrati čutili, da govori z njimi pesnik od božje milosti poslan mednje.

»No, zdaj smo vendar dobili tolikanj pričakovanega pesnika bodočnosti!« je menil v odmoru glavni urednik vodilne revije za kritiko. »In tega moža ste nam tako dolgo zatajevali, Eekard! Vi ste vendar edini človek, ki ga bliže poznate. Vi ste zanj vložili dramo pri teatru, njega samega nam pa celo še danes skrivate. Na plan z njim!«

Eekard se je nasmešnil, toda hkrati z nasmeškom je grenak prismehek zletel okoli njegovih ustnic, ko je urednik omenil „pesnika bodočnosti“.

»Za sedanjost ga imamo,« je odgovoril Eekard. »Saj sem gospodo že opozoril, da je mož čudške nravi in se ogiba in boji ljudi.«

»Boječnost in bojzani se bo menda otresel, zdaj ko doživlja tolikšne uspehe! Zdalj mora na beli dan iz svoje skrivališča. In če se nocoj ne prikaže, se bo pa kaj jutri, ko bo prebral kritike. Tokrat bodo vse soglasne v svojih sodbah. Dotlej pa sporočite temu netopirju, da mu vsi v en glas izrekamo najvišje priznanje.«

»Ne bom pozabil, toda zdaj mi oprostite, zakaj brž moram še z ravnotežjem spregovoriti nekaj besed.«

Po teh besedah se je doktor Eekard nekam sumljivo naglo umaknil. Kritiki »Prapora« je zrl za njim, meneč: »Zdi se mi, da se gredo skrivalnice z nami. Ta Aleksej je prav gotovo v gledališču, samo pokazati se noče.«

»Beži, beži, kako bi je mogel strpeti v skrivališču, če mu tako viharno ploskajo!« je modroval neki časnikar. »Ze v glavnem odmoru se mi je čudno zdelo, da je Eekard kot izginit in se je vrnil šele, ko so že ugaševali luči. In čuvaj pri odrskem vohodu mi je povedal, da ga na odru ni bilo. No, naj bo, saj je ves nocojsnji večer nekaj prav posebnega.«

Zvonec je začel klicati v dvorano, doktor Eekard je pa zavlil po nekem stranskem stopnišču k majhni, temni loži tik ob odru. Tam notri je sedel bled in samotni mož, ki se je vidno trudil, da bi premagal razburjenje poslednjih ur.

PREPOVEDANA LJUBEZEN

PO NEMŠKEM IZVIRNIKU PRIREDILA R. L.

*
LJUBEZENSKI
ROMAN DVEH
MLADIH LJUDI

20. nadaljevanje

»Ne morem obdržati ponjake!« je dejal in planil v jok, ne da bi tožil. Šele dolgo po polnoči je zaspal.

Drugi dan je bil pri pouku čisto izčrpan in bled. Poni je pozabljen stal v hlevu, Karla je pa s stisnjenimi ustnicami in nasršeni očmi hodila mimo njaju.

Otrok se bo tukaj čisto uničil, sem si mislila — tako ne gre več dalje!

Moja bojazen je bila upravičena. Več dni je otrok hodil okrog in ni vedel, kaj naj začne, da bi se približal svoji materi. Karla mi je pa napravila pridigo. Drugo nedeljo sem Jurčka z neprestanimi prošnjami in opomini pripravila do tega, da je šel z Lorencom v hlev h konjičku, češ da ta ni prav nič kriv in morda ga pogreša. Sedela sem v svoji sobi in pisala pisma, ko je vstopila Karla v črni nedeljski obleki in črnem predpasniku, z nepogrešljivim šopom ključev.

»Jurček ima vse slabe navade svojih staršev,« je začela, »denar zapravi, kakor hitro ga ima v roki in kljubuje ljudem, ki ga hočejo poučiti. Saj vam je bil že tako in tako vse poklepetal, to vem zato, ker potlej še vi z njim vred kuhate jezo. To vam pa lahko povem, gospodična Meissenova, če mu ne bomo z vso strogostjo izbili vseh Rhodnovih in Kordejevih muh, bo prav tako slab gospodar kakor... kakor na primer njegova stara mati. Zapravljevcu pa ne bom zapustila niti pare — razumete? Neobhodno potrebna, hvala Bogu, ni, da bi bil moj edini dedič. Torej, izbijte mu to podedovano lahkomišelnost, če mu dobro hočete. In tiste zamere tudi, če je mogoče. Ze njegov oče mi nalaga dovolj teh stvari in Helena mi tudi ne priznava z njimi.«

Hotela je oditi, ne da bi počakala odgovora. Zaklicala sem za njo:

»Jurček mi ni izdal niti besedice o tem, da ste ga na njegov rojstni dan v jezi kaznovali. Na svojo žalost sem izvedela to od drugega. Defek bi moral čisto otopeni, če bi bil tako kaznovan za stvari, ki so bolj vredne hvale, kakor pa graje. S tem, kar je napravil, je pokazal tako lep značaj, da bi se ga vsaka mati razveselila. In nameste nežnih materinih poljubov je bil tepen. Dusevno in telesno ga boste uničili, če boste na tak način še dalje postopali. Vaše groznje, da ga boste razdedinili, me pa v moji vzgoji ne bodo niti za trenutek omajale.«

Obstala je pri vratih, zelo ogorčena, da sem si upala tako govoriti.

»Potlej napravite iz njega zapravljivca, če hočete, meni je vseeno,« je rekla in se prisiljeno smejala, »in kar bo v podedovanem napuhu uničil Züllo, boste že videli, da sem imela prav.«

Izgnila je in z oglušujočim treskom zaloputnila vrata. Slišala sem jo, ko je hitela po hodniku proti stopnicam. Razburjena sem obstala in sem se zavedala, da tako ne more in ne sme iti več dalje. Odločila sem se, da bom obiskala pastorejve in Jurčka vzela s seboj. Našla sem ga v hlevu. Sključen je sedel na zaboji nasproti ponjavi staji. Bil je potrt in je žalostno gledal. Nekoliko je oživel, ko je zvedel, da gre na obisk v župnišče k svojemu prijatelju Viliju, ki bo moral pojutrišnjem odpotovati, ker se bo začela šola.

Ko sva prišla v župnišče, sem ga pustila v družinski sobi pri Viliju in sem poiskala župnika, da bi se z njim

na samem pogovorila. Zaupala sem mu vse in nazadnje rekla:

»Otrok bo pri nas propadel, gospod pastor. Njegov oče je preveč bolehen, da bi ga vzgajal po svojem preudarku, njegova mati mu pač želi najboljše, a napravila bo iz njega samoljubneža, vpliv tetke Helenice so pa že tako in tako znova izpodrinili. Karla me s svojo neprestano grajo ovira pri moji vzgoji in ubogega otroka ne morem braniti pred njenimi čudaki in izbruhmi. — Zdi se mi, da bi bilo najboljšje, če bi Jurčka dali v kakšen zavod, kjer bi postopoma užival prijazno in ljubeznivo vzgojo, rasel s svojimi sovrstniki in imel dobro šolsko izobrazbo.«

»Jurij se bo otepal, kolikor se bo mogel,« je odgovoril Brinkmann. »Pomislite, da je otrok prav za prav vsa vsebina njegovega življenja in se bo le s težavo ločil od njega...«

»Kajpak, a na to se ne smemo ozirati, zato otrok ne sme trpeti. Sicer je pa Jurij preveč uviden človek, da bi svojega otroka ljubil preveč sebično. Gospod pastor, vi mu morate to pojasniti in najboljšje bi bilo, če bi mu mogli reči: Moja hči, ki sem jo jaz vzgojil, in ki je sama odlična vzgojiteljica, vam jamči, da bo otrok v njeni hiši našel pravo in toplo mesto, ki ga tako zelo potrebuje.«

»Moja hči? Ali ste z njo govorili o tem?« je vprašal pastor.

»Ne, a mislim, da bi bilo najboljšje za otroka in pomirljivo za starše, ko bom vedela, kakšno je vaše mnenje o mojem predlogu, bi rada govorila o tem z vašo hčerko.«

V 24 URAH

barva, pisira in kemično čisti
obleke, klobuke itd. Skrobi in
svetločista srajce, ovrtnike,
zapestnice itd. Pere, suši, munga
in lika domače perilo. Parno
čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

Zamislil se je.

»No, prepusite to meni in moji ženi, draga Ana,« je potlej dejal, »o stvari se bom še pogovoril z vami in morda skupaj s svojo hčerjo. Moram pa reči, da to ni slaba misel; hči in njen mož sta že pogosto obžalovala, da Vili nima nobenega tovariša. Iburg ima zdravo lego, gimnazija je pa znana kot star, odlični zavod. Da je naš zet zelo ljubezniv človek, veste vi prav tako dobro kakor mi.«

»Kajpak!« sem mu segla v besedo. »Sicer ne bi o tem govorila. Če ste si torej o tem na jasnem, boste Jurija kmalu obiskali, kajne?«

»To ne bo šlo tako gladko,« je menil in si popravil svojo črno čepico, »posebno, če pomislim na gospo Karlo.«

Ko sem prišla v družinsko sobo, je pastorejva hči ravno pogrinjala mizo. »Saj dovolite,« je ljubeznivo vprašala, »da bo Jurček gost našega Vilija. Dečka sta tako vesela, če sta skupaj.«

»Seveda, Jurčka bom že opravičila pri starših, gospa pastorejva. Kje pa sta zdaj?«

»Helena Nordmannova nas je pravkar obiskala. Zdalj je šla z Jurčkom malo na vrt, moja mama bo pa medtem preoblekla Vilija.«

Šla sem na vrt in tam našla Heleno in Jurčka tesno objeta v skoraj goli uti. Jurček je imel glavo naslonjeno na Helenino ramo in je pretresljivo ihtel; vso bolečino, ki jo je malček nosil s seboj, je v bližini tetke Helenice izlil iz svojega trpečega srca.

Ko sem ju videla, sem se obrnila in sem šla skozi mala vrata vrata na pokopaljšče; nisem ju hotela motiti. Ko je udarila ura pol ene, je prišla Helena po srednji poti na pokopaljšče in v njenih očeh sem brala žalostno vprašanje: Kaj ste napravili z otrokom? Rekla je pa le:

»Jurček je tako bled; kaj je z njim, Ana?«

Prešlišala sem in vprašala:

»Ali smem danes k vam na kosilo?« Ko mi je prikimala, sem jo prišla pod roko in šla z njo proti Mali Züllo. Govorila sem o tem in onem, samo da ne bi bilo treba govoriti o tem, kar je Jurčka užalostilo. Helena pa ni popustila.

»Ni mi hotel povedati, ljuba Ana, a od tebe moram zvedeti. Hoče in to vedeti!«

»Da, da, otrok moj, popoldne bove govorili o tem,« sem prosila, »na cesti to ne gre. No, majhna krivica se mu je zgodila. Naš Jurček je precej ponosen hkrati pa tudi precej mehak, potlej je pa dvakrat hudo.«

»Karla!« je rekla tiho. »Kdo drugi ga trpiči kakor ona? Moj Bog, Ana...« Umolknila je.

Ko sem ji po kosilu v njeni sobi vse razložila in ji povedala o načrtu, ki sva ga skovala s pastorem Brinkmannom, je bila precej zadovoljna.

»To bo moja rešitev, če bom vedela, da je pri dobrih ljudeh, Ana,« je rekla, »saj ga tako in tako ne vidim ali pa le malokdaj, potlej bom pa vsaj vedela, da je daleč stran od vseh teh neprijetnosti, ki ga obdajajo. Pravo si uganila, leta Ana.«

Pastor Brinkmann očeta ni našel tako pripravljenega, kakor je bila Helena, ki ni mogla ničesar več izgovoriti. Ko sem okrog pete ure prišla domov, mi je Friderik povedal, da je gospod pastor že pol ure pri gospodu Juriju in da ima tudi Karlo obisk. Prišla je gospa iz Neuhofo in njene hčere. Služkinja je pravkar nesla zvrhan krožnik sveže pečenih slaštic v jedilnico.

Odšla sem v svojo sobo. Sedela sem v nedeljski tišini stare hiše in imela pred seboj knjigo. Hotela sem brati, a nisem mogla. V lončeni peči je tlelo sveže poleno, Friderik mi je pa prinesel škodelico čaja.

»Ze dolgo vem, da gospodična Meissenova beži pred damami iz Neuhofo,« je menil, »za čaja ne sme pogrešati in za Jurčka sem prihranil nekaj peciva, saj mora kmalu priti.«

Čez kakšno uro je potrkalo in vstopil je pastor Brinkmann. Res je imel trdo delo.

»Gospodična Ana, pojdite k njemu in govorite še vi; v glavnem se strinja, a zdaj pride na vrsto Karla.«

Tisto popoldne sem dolgo sedela zgoraj pri ubogem možu in videla, kako je v njem kluvalo; nazadnje je pa dejal:

»Vem, da je potrebno, in razumem, da se mora zgoditi, a kako bom živel brez Jurčka, tega še ne morem razumeti, draga Ana. Bil je moj sončni žarek, moje edino veselje, minute sem štel do časa, ko je imel priti k meni v sobo... a zdaj?«

Saj bo imel počitnice, gospod Ju-

nij, in že ste zdaj šli minute, boste odslej pač morali dneve in tedne, o počitnicah bo pa lahko vse dni pri vas.«

»In vi? Ali boste tudi vi šli?« je žalostno vprašal.

»Le v Malo Züllo, gospod Jurij, in kadar koli boste želeli in hoteli, bom prišla in vi mi boste narekovali pisma — kajne?«

»Prosim vas,« je rekel, »vsak dan pridite! Enega človeka, ki z menoj ni v čuti, le enega edinega, moram vendarle imeti.«

»Da!« sem mu obljubila. »To lahko zahtevate.«

Potlej je ubogi mož molčal in dolgo časa sedel globoko zamišljen. Hotela sem oditi, a me je pridržal.

»Ostanite,« samo eno vprašanje še, draga Ana. Njegov glas je bil hri-pav. »Se nekaj moram povedati. Ko je bil namreč zadnji pri meni Breitenfeld, je nekaj dejal, kar me je prestrašilo. Ko sva tukaj sedela in govorila o starih časih, me je na lepem vprašal: Jurij, ne bodi užaljen, a povej mi vendar že: — ali je bila takrat s konjem res slučajna nesreča, ali si pa nalašč drvel vanjo?«

Takoj sem ga razumel, ker sem vedel, da je vzel iz mojega žepa prepis oporoke, ko sem ležal nezavesten. Vedel je, da nekaj v mojem življenju ni v redu, tudi slutil je že dolgo, kajti natanko sva se poznala — saj sva preživela vse leto vsako minuto skupaj v tujih deželah in sva se navadila brati misli drug drugemu iz oči.

Tukaj ga je pa njegova preudar-nost pustila na cedilu. Vedel je le, da nekaj je, in me je tudi nekajkrat vprašal, zakaj sem izgubil veselje do življenja, a ni dobil odgovora. Na vprašanje, ki mi ga je zadal pred tremi dnevi, sem mu odgovoril, da je bil zgolj slučaj, ki je napravil iz mene pohabljenca za vse življenje — in verjel mi je.

Morebiti ste celo vi, draga Ana, dvomili o tem in celo Helena? Če je bilo tako, potlej vas prosim, da mi verjamete, da nisem nikoli mislil, naj sem bil še tako razdvojen in nesrečen, narediti konec svojemu življenju. Nesreče sem kriv le v toliko, kolikor sem z grozo mislil na življenje, ki me je čakalo od naslednjega dne, in pri tem sem pozabil paziti na vaje. Strahopetec nisem in da bi se v trenutku iztrgal dvojici oči, ki so s strahom in boleščjo hrepenele v domovino, v trenutku, ko bi moral ob-jeti svojega otroka — tega mi vi in Helena pač ne bosta prisodili. Zdalj sem pač le še naspel človek, a kljub temu živim in bom živel, dokler...« Umolknil je.

»Upanja ne bom izgubil, ljuba Ana,« je nadaljeval, »še zmerom mislim, da bo Karla popustila in sprevidela, da mi ne sme braniti, da ne bi dal Heleni to, kar ji gre — svoje ime. Zmerom mi zagotavlja, kadar jo hočem poslušati, da se ni poročila z menoj iz ljubezni in da je njena ljubezen zmerom veljala le Veliki Züllo. Z neverjetno odkritostjo mi venomer pripoveduje in zato bo ostala, ne pozabi nikoli pristaviti. Enkrat bo pa vendarle morala spoznati — ali ne?«

Nisem mu hotela vzeti upanja in sem prikimala.

Komaj sva najin razgovor končala, ko je potrkalo in je vstopila Karla; v mraku sem komaj razločila njene švigajoče oči in žareči obraz.

»Tako, zdaj si spet vse na glavo postavil,« je rekla razdraženo svoje-mu možu, »naprej si hotel domačo vzgojo in zdaj — sicer se moram pa zato vam zahvaliti?« se je obrnila proti meni.

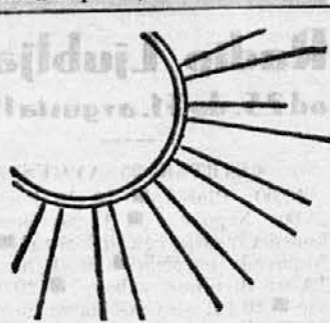
Jurij je odgovoril namesto mene:

VSAK TEDEN DRUGA

Vsaka stvar ima svoje senčno in sončno stran

Mladost ne more pogrešati
moje pomoči!

Prav za zdravje Vašega
otroka je sonce nujno po-
trebno. Toda za nežno otro-
ško kožo je lahko škodljivo.
Zato namažite poprej celo
telo s kremo Nivea ali z
oljem Nivea. Na ta način se
okrepi mlado kožno staničje,
koža porjavi hitro in enako-
merno, a nevarnost sončnih
opeklin se zmanjša. Če na-
mažete otroka, ga s tem va-
rujete tudi prehlajenja.

Novela „Družinskega tednika“

ŽIVLJENJE NI SEN

Nemški napisala Myra Gruenbergova

Takrat ko se je v mladostni viharosti in prebujeni ljubezni začelo, oba mlada zaljubljenca se opazila nista ovir, ki so se jima postavljale na pot. »Moja mati,« je pripovedovala Marija na enem tistih neskončnih sprehodov po mirnih predmestnih ulicah, »hoče po vsaki ceni bogatega zeta.«

»To se pravi torej...« je rekel žalostno Karel in globoko pobesil glavo.

»Nič se ne boj,« ga je tolažila Marija, »saj imam tudi jaz besedo pri tem. Na srečo imam šele osemnajst let in se mi še prav nič ne mudi. Ti boš kmalu dobil kakšno službo in potem si bova lahko uredila skromno ognjišče. Važno je le, da vse dotlej ostane najina ljubezen tajna in da naju nihče ne zaloti skupaj...«

»Včeraj sem te pa videla,« je drugi dan rekla Mariji njena sosedka, gospa Distlova.

Marija je prebledela ko zid. »Da ti kar naravnost povem,« je nadaljevala gospa, »prav nič mi ni všeč, da hodiš s tem zelencom, ki se mu od daleč vidi, da nič ni in da nič nima.«

»Gospa!«

»Samo trenutek še, draga moja! Saj veš, da ti hočem samo dobro. Poznam te že, odkar si na svetu; in tvoja mati je moja prijateljica. Kaj pa vendar ona pravi k temu?«

Marija je molčala.

»Zdi se mi, da prav nič ne ve o tem. A zapomni si, če ji ne boš povedala ti, ji bom pa jaz odprla oči.«

»Zakaj vendar, gospa?«

»Ker nočem nositi odgovornosti.«

»Kakšne odgovornosti?«

»Da boš s svojo lahkomišelnostjo in otroško prešernostjo zapravila svojo srečo. Tvoja mati mi je pravila, da se bogat tovarnar poteguje za tvojo roko.«

»Sreče mi ni treba šele iskati, kajti svojo srečo že imam.«

»Draga moja, ti še ne poznaš življenja. Verjemi, kaj kmalu nam zabriše vse sanje in ideale. Storiš bom svojo dolžnost, pa me obsodaj potem kolikor hočeš.«

V svoji prešernosti in viharu ljubezni sta se zaljubljenca dotlej kaj malo menila za vse ovire.

»Odslej se bova morala pač skrbneje skrivati pred ljudskimi jeziki,« je sklenila Marija.

Zato sta si zaljubljenca za svoje sestanke zbrala oddaljeno predmestno kavarno.

A gospa Distlova je bila na preži in je na vse pretege zalezovala mladi parček; in tako je lepega dne spoznala, da njeno svarilo ni nič zaleglo. Zato je svojo grožnjo izpolnila.

Marijina mati je bila dobrodušna gospa, ki je čisto zaupala svoji hčerki, saj jo je vzgojila za samostojno dekle. Toda zdaj, ko je bila njena avtoriteta po sredi, je morala izvršiti svojo dolžnost. Tako je prišlo do prepira med materjo in hčerko, ki ni prinesel zaželjenega uspeha. Marija je rekla, da rajši umre, kakor pa da bi se odrekla svojemu Karlu. Ta odločnost je popustljivo mater presenetila, a vztrajala je pri svojem, kljub temu da ni vedela, kako bo zadevo izvedla.

Sivar se je le v toliko spremenila, da je mati odslej vedela, kdo čaka Marijo, kadar je odšla z doma. To je dalo povod za vsakdanji prepir. Večni prepri so Marijo tako potirali, da je začela počasi popuščati in sestanki s Karlom so začeli izgubljati svoj čar.

Temu se je pa pridružil še marsikaj drugega: vsi Karlovi poskusi, da bi dobil službo, so bili zaman. Poprej sta le preveč površno gledala na vso stvar, a zdaj sta spoznala vso bridko resničnost in težave življenja in sta izgubila pogum. Karel si ni vedel pojasniti, zakaj je bila Marija zmerom tako slabe volje, ni mogel verjeti, da so temu vzrok samo materini očitki. Iskal je vse mogoče vzroke in je začel, najprej previdno, potem pa vse silneje trpeti ubogo Marijo s svojimi ljubosumnimi in nadležnimi vprašanji.

Zadnje čase se je njeno življenje zelo spremenilo. Poprej je čez dan živela v pričakovanju hrepenenju in zvečer je bila polna blaženosti, zdaj pa revica ni vedela, kaj naj stori; doma so vztrajali pri svojem, vsak dan je morala poslušati iste pridige, zvečer jo je pa Karel mučil s svojo ljubosumnostjo.

Dobra gospa Distlova je v svojem neutrudljivem čutu odgovornosti poslala vse znanke, da bi ji vsak, ki je lahko vtaknil nos v to stvar, pomagal v njenem boju proti Marijini neumnosti. Marija se je začela spraševati, ali so mučni sestanki s Karlom res toliko vredni, da bi se zaradi njih morala braniti pred ljudmi.

Gospa Distlova je namignila tovarnarju, da je napočil ugoden trenutek za njegovo snubitev. Le-ta je z veseljem sprejel njen nasvet in odhitel k

Mariji. Našel jo je vso obupano. Od vsestranskih bojov je bila čisto izčrpana in otopela. In tako je takoj privolila, ko jo je tovarnar prosil, naj postane njegova žena.

Da bi jo odvrnil od žalostnih misli, jo je tovarnar prosil, naj izbere in oskrbi opremo bodočega doma. To je bil zelo pameten domislek, kajti to nalogo je z veseljem sprejel; saj je dobila najlepšo priložnost, da uveljavi

svoj okus in druge sposobnosti, spoznala bo pa tudi prednosti, ki jih daje bogastvo.

»No, ali nisem imela prav?« je zadovoljno vprašala gospa Distlova. Vsa bleda in trudna je Marija pritrdila, a iz njenega glasu se je težko razbralo, kako je prav za prav mislila: »Da, vi poznate življenje. S časom se zabrišejo vse sanje in ideali. A to za enkrat še ni najhujše.«

»Temveč?« je negotovo vprašala gospa Distlova.

Marija je zaprla oči. Kje je bilo pravično kraljestvo njene ljubezni? »Da, zdaj že vem,« je skoraj neslišno rekla, »ali bolje, zdaj še vem, da je najbolj žalostno to, da s časom čisto pozabimo, kaj smo izgubili.« (ba)

TRETJI...

Madžarski napisal J. Pasztor

I.

Timar je ljubeznivo pogledal mlado damo, ki vpludno ponudil stol in dejal: »Milostljiva, naj vas nered v našem stanovanju prav nič ne moti. Nelly se je komaj pred dobre četrte ure vrnila.«

»Vem,« je rekla Liana. »Nelly mi je o vsem pisala in tudi to, kdaj se vrne. Nikar se ne bojte, ne bom vas dolgo motila. Saj vem, da si imata po štirideskem razstanku marsikaj povedati. Povejte odkrito, dragi Timar, ali niste bili malo v skrbeh zastran Nelly?«

Timar se je nejevoljno nasmehnil.

»Seveda sem se bal zanjo. Vedel sem tudi, da je bilo mnogo naših znancev v gorskem letovišču. Nelly mi je pisala vsak dan, s kom se je tam srečala. Mislim, da ga ni zakonskega moža na zemlji, ki ne bi kdaj pa kdaj podvomil v ženinovo zvestobo, če se tako zaupa vanjo. Dobro vem, da se so okrog Nelly precej smukali možki. Saj mi je sama pisala, da so bili Sarlay, Geró in Bartha tam. Vem, da so vsi trije oboževali mlado ženo, ko je bila še dekle. Vsi trije so moji prijatelji, potemtakem imajo malo več pravice do dvorjenja. Nelly bom vse vprašal, vi mi boste pa svetovali, kateremu izmed teh treh gospodov naj pokažem vrata. Velja?«

II.

Drugo jutro je Timar smeje se vprašal svojo ženo:

»No, dušica, kakšne pustolovščine si doživela?«

Zenico je zalila rdečica.

»Ah, žal prav nobene. Komaj dva dni sem bila tam, ko mi je Sarlay poslal velik šopek ciklam in popoldne me je tudi že obiskal.«

»Doma?«

»Da, saj je bila mama pri meni. Ko sva se slučajno drug na drug srečala na poti, ki drži k Marijinemu gričku, se je meni nič tebi nič pridružil.«

Mož je zgrabil Nelly za roko. »Vem, da je Sarlay velik ženskar.«

»Kajpak.« Gospa se je malomarno zasmejala. »Vesel je bil, da te ni bilo zraven, in mi je razodel svojo ljubezen.«

»In ti?«

»Zasmejala sem se mu v obraz. Nekaj časa se me je ogibal, potem me je pa vselej zelo spoštljivo pozdravil.«

»In Geró?«

Gospa je nabrala obrvi.

»Ne smeš biti hud!«

»Zakaj?«

»Če ti bom vse po pravici povedala. Ne bi rada, da bi se vidva sprla... Geró me je meni nič tebi nič poljubil na tilnik... Kar mirno sedi... Nikar se ne razburjaj... Odkrita bom... Ves teden mi je bil za petami, a kljub temu ni našel priložnosti, da bi se mi približal... Nekega večera sem šla v svoji svetli svileni obleki z globokim hrbtanim izrezom po praznem hotelskem hodniku. Na lepem sem na tilniku začutila poljub. Bil je Geró. Za svojo predrznost je dobil zasluženo plačilo!«

»Takšna nesramnost!« je kriknil mož.

Gospa je nežno pobožala njegova zaripla lica.

»Nikar se ne razburjaj. Je pač tak ptiček... Bil je precej iz sebe in se je opravičeval, češ da se ni mogel premagati, ko je videl tako krassen tilnik; dejal je, da se to ne bo več zgodilo.«

»Dalje! In Bartha?«

»Ta je bil edini, ki sem se z njim lahko mirno zabavala. Bartha je res častivreden mož. Veliko priložnosti je bilo, ko bi se mi lahko približal, a izkazoval mi je le veliko spoštovanje in pozornost. Tudi tebe zelo ceni. Pogosto sva govorila o tebi. In kako je bil ustrežljiv! Mamo je seznanil s svojo ljubeznivo teto; stari dami sta se prav dobro razumeli med seboj. Posojal nam je knjige. Za izlete nam je priskrbel vodnika, pred našim odhodom nam je kupil vozne listke in poskrbel za našo prtljago. Bil je res pozoren in brezhiben kavalir. Sicer naju bo pa tako in tako obiskal.«

Timar je zmajeval z glavo:

»Ta Geró mi ne gre iz glave. Takšna predrznost...«

Gospa je prisrčno poljubila svojega moža.

»Dovolj o tem,« je rekla nežno. »Pozabi tega tepca. Zakaj sem bila vendar tako odkrita?«

III.

Popoldne je prišla Liana. Ker se je Nelly baš oblačila, jo je sprejel Timar.

»Nelly mi je vse povedala,« je rekel.

»Res? No, in?« je radovedno vprašala Liana.

»Ta Geró! Kaj pravite vi k temu?« je razdraženo vzkliknil Timar.

»Nič,« je smeje se odgovorila dama.

»Prosim vas!... In potem ta Sarlay... Kaj pa pravite k temu?«

»Nič.«

»Nič? Povem vam, da ta dva ne bosta več dolgo moja prijatelja. Odkrito povejte, kaj bi vi storili na mojem mestu?«

»Barthi bi odrekla prijateljstvo.«

»Kako? Barthi? Žena mi je vendar pravila, da je bil...«

»Ustrežljiv, pozoren, vpluden in spoštljiv.«

»Da. Vedel se je ko pravi poštenjak.«

Liane se je porogljivo zasmejala:

»Da! Kaj mislite, kaj neki snuje mož, ki je štiri tedne preživel ob strani lepe, mlade, očarljive dame in je ostal ves čas ustrežljiv in pozoren mož-poštenjak?... Verjemite mi: najspretnejši izmed vseh treh je Bartha!«

»Ali morda veste še kaj več?« je rekel mož nerazumno.

»O, ne... Le stvar gledam z ženski mi očmi... Če pride Bartha, mu pokažite vrata — prijateljsko vam to svetujem. Druga dva gospoda tako in tako ne bosta prišla.« (ba)

Humor

Pozor, nevarnost!

Alenka je samostojna, ponosna deklica. Mati jo je zmerom učila, naj bo kar se da energična, posebno v ljubezni. Lepega dne pride Alenka razburjena domov.

»Mama,« pravi, »mama, na stopnicah me je hotel neki neznanec poljubiti...«

»No, in?« meni mama radovedno.

»Zdravnik je dejal, da bo ostal pri življenju,« meni Alenka skromno.

Mrzla prha

»On' in ona' sedita pri kaminu.

»Ljubček,« vpraša na lepem ona, »kaj naj ti kupim jutri za god?«

»Nič,« zakriči mož in poskoči, ko da bi ga kača picila. »Prav včeraj sem plačal zadnji obrok za darilo, ki si mi ga podarila lani.«

Zmešnjava

»Ali poznate onole damo, ki venomer pogleduje k naši mizi?«

»Trenutek prosim, da si jo pobliže ogledam. Pač: klubok moje žene, obleka moje hčerke, plašč moje svakinje in obraz — naše kuharice!«

Račun in tuji

»Ali je gospod iz sobe številka 18 kaj pripomnil k računu?«

»Še ne, pravkar lista po besednjaku, da bi dobil pravi izraz.«

Ubogi ptiček!

»Ali vam vaš sin iz Brazilije nikoli ne pošlje kakšno darilo?«

»O, lani nam je poslal papigo, a bila je tako trda, da je nihče ni mogel jesti.«

To je pa že preveč

Knjigovodja prihitel ves razjarjen v pisarno najmlajšega uslužbenca in zaročni: »To je pa že preveč! Ni dovolj, da ves čas spite namesto da bi delali, zraven še tako smrdite, da zbudite gospoda šefa, ki sedi v pisarni in dela!«

Spreten opomin

»Ali je dekle, ki je pri vas v službi, ljubka in poštena?« je vprašal trgovec svojega sosedu krojača.

»Ljubka je že, to moram že priznati, a da je poštena, to pa ne bom trdil! Pred tednom dni sem jo poslal k vam z računom za vašo novo obleko, a še do danes mi ni prinesla denarja!«

Opomin

Gospod Zaplotnik je vpluden mož. A stranka, ki zlepa ne poravnava svojih

Slabo milo uniči tkanino! Zato je treba pri izbiri mila paziti zlasti na kakovost. Dobro Schichtovo terpentinovo milo temeljito odpravi vso nesnago in podaljša trpežnost perila.

SCHICHT^{ovo}
TERPENTINOV
MILO

pere bleščeče belo

računov, spravi naposled človeka le iz ravnotežja. Tako je torej pisal gospod Zaplotnik:

»Spoštovani gospod!«

Kdo je naročil pri meni cele skladovnice blaga in ni nič plačal? Vi.

Kdo mi je obljubil, da bo v treh mesecih poravnal svoj dolg? Vi.

In kdo še po šestih mesecih ni nič plačal? Vi.

Kdo je slepar in ničvrednež?

Vaš vdani Zaplotnik.

Pri skušnji

Profesor: Kako je pa to, gospod kandidat, da niste izdelali?«

Kandidat je pomenljivo pogledal svojega profesorja in odgovoril:

»Ker je lažje spraševati kakor odgovarjati.«

Na smrtni postelji

Gospod Mrmolja je pred smrtjo poklical svojo ženo, da bi se ji izpovedal in lahke vesti odšel na drugi svet.

»Poslušaj Neža, priznati moram, da sem te dvakrat prevaril. Enkrat s sosedo in enkrat s tajnico.«

Neža je vsa v solzah priznala:

»Tudi jaz sem te dvakrat prevarila. Enkrat z vrtnarjem in enkrat s tvojim tajnikom.«

Za kaj je dobro oslovsko mleko?

Neka skrbna mati je mučila zdravnika z neprestanim spraševanjem, kaj bi še utegnlo okrepiti njenega sinčka.

Tudi najbolj potrpežljivemu človeku bi zavrela kri. Zdravnik ji je nekaj časa potrpežljivo in vpludno odgovarjal. Ko ga je pa gospa še vprašala: »Povejte, gospod doktor, zakaj naj bi bilo pa dobro oslovsko mleko, ki ga zdaj tako priporočajo?« se je kratko odrezal:

»Za mlade osle.«

To je pa že od sile

Knjigovodja je stopil v sobo najmlajšega uradnika in zarobantil:

»Ni vam dosti, da spite v pisarni, seveda še smrčati morate tako glasno, da ste zbudili šefa, ki dela v svoji privatni pisarni!«

Radio Ljubljana
od 25. do 31. avgusta 1938.

ČETRTEK, 25. AVGUSTA

12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: 10 minut zabave ■ 20.00: Plošče ■ 20.10: Slovensčina za Slovence ■ 20.30: Koncert lahke glasbe ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Sornov šramel-kvartet ■ Konec ob 23. uri.

PETEK, 26. AVGUSTA

12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra ■ 14.00: Napovedi ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Zanimivosti ■ 20.00: Plošče ■ 20.10: Ženska ura ■ 20.30: Operni napavi ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.30: Angleške plošče ■ Konec ob 23. uri.

SOBOTA, 27. AVGUSTA

12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Plošče ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Akademski pevski kvintet ■ 18.40: Konjske dirke pod Gorjanci ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Pregled sporeda ■ 20.00: O zunanjih polit.

tiki ■ 20.30: Plošče ■ 21.00: Prenos Puccinijevih enodejank iz Rima ■ Konec ob 22. uri.

NEDELJA, 28. AVGUSTA

8.00: Salonski trio ■ 9.00: Napovedi, poročila ■ 9.15: Plošče ■ 10.00: Prenos bojevnike prireditve z Brezij ■ 11.00: Plošče ■ 11.30: Otroška ura ■ 12.00: Opoldanski koncert radijskega orkestra ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Plošče ■ 14.00: Napovedi ■ 17.00: Kmet. ura ■ 17.30: Koncert ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Koncert radijskega orkestra ■ 21.00: Koncert ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Kmečki trio ■ Konec ob 23. uri.

PONEDELJEK, 29. AVGUSTA

12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra ■ 14.00: Napovedi ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Zanimivosti ■ 20.00: Plošče ■ 20.10: Zdravniška ura ■ 20.30: Lahka glasba ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Radijski orkester ■ Konec ob 23. uri.

TOREK, 30. AVGUSTA

12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra ■ 14.00: Napovedi ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: 10 minut zabave ■ 20.00: Plošče ■ 20.10: Ob dvajsetletnici dobrovoljskega gibanja, III. ■ 20.30: Koncert ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Prenos lahke glasbe iz kavarne Nebotičnik ■ Konec ob 23. uri.

SREDA, 31. AVGUSTA

12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Plošče ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Narodne pesmi ■ 18.40: Opazuj in poslušaj ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Plošče ■ 20.30: Koncert vojaške godbe ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Harmonika ■ Konec ob 23. uri.

VELIKA IZBIRA KANDIDATOV: Inženir, državni uradnik, 34 let. rmtk. — Profesorji 53, 38 in 57 let. — Učitelji 33, 38 let. — Vpoko-jenci, državni, vdovci 65, 62, 57 let. — Motovarski in orožniški naredniki 32 in 30 let. — Strojni inženir 35 let. — Slovenec drž. uradnik, Velika izbira vsakovrstnih inženirskih, posestnikov in raznih drugih kandidatov. Ponudbo pošiljamo proti deset dinarjev v zbirkah diskretno. FIDES, Zagreb, Tkalciceva 4.

FR. P. ZAJEC

IZPRAŠAN OPTIK IN URAR

LJUBLJANA - STARI TRGO

Velika izbira vsakovrstnih naočnikov, povečevalnih stekel, daljnogledov, toplovetrov, barometrov, barotermometrov, hygrometrov itd. — Raznovrstne ure, zlatina in srebrnina. — Ceniki brezplačno

Lahka letna oblačila, vetrne suknjiče, perilo itd. prodaja najceneje

Presker

Ljubljana, Sv. Petra c. 14